

Bijlagen bij Ambitiedocument Omgevingswet

Versie d.d. 10-05-2017

Gemeente Maastricht

Inhoud

Bijlagen bij Ambitiedocument Omgevingswet.....	1
Bijlage 1 De Omgevingswet	3
1.1 Filosofie, doel en reikwijdte	3
1.2 Omgevingsvisie <-> structuurvisie	6
1.3 Omgevingsplan <-> bestemmingsplan.....	7
Bijlage 2 Informatiemanagement – Digitaal Stelsel Omgevingsrecht	9
2.1 Waarom een nieuw Digitaal Stelsel?	9
2.2 Wat hebben gemeenten nodig in 2018?	9
2.3 Uitgangspunt: Klantreizen centraal	10
2.4 Plan van aanpak	10
Bijlage 3. Resultaten participatieproces ambities omgevingswet	23
3.1 Verslag stadsronde.....	23
3.2 Verslag welstandsbijeenkomsten	28
3.3 Resultaten enquête MaastrichtForum.....	33
3.4 Verslag sessie stadmakers Maastricht-LAB.....	42
3.5 Uitwerking op veiligheid en gezondheid vanuit de GGD, RUD en Brandweer	46
3.6 Input Adviesraad Sociaal Domein Maastricht.....	50

Bijlage 1 De Omgevingswet

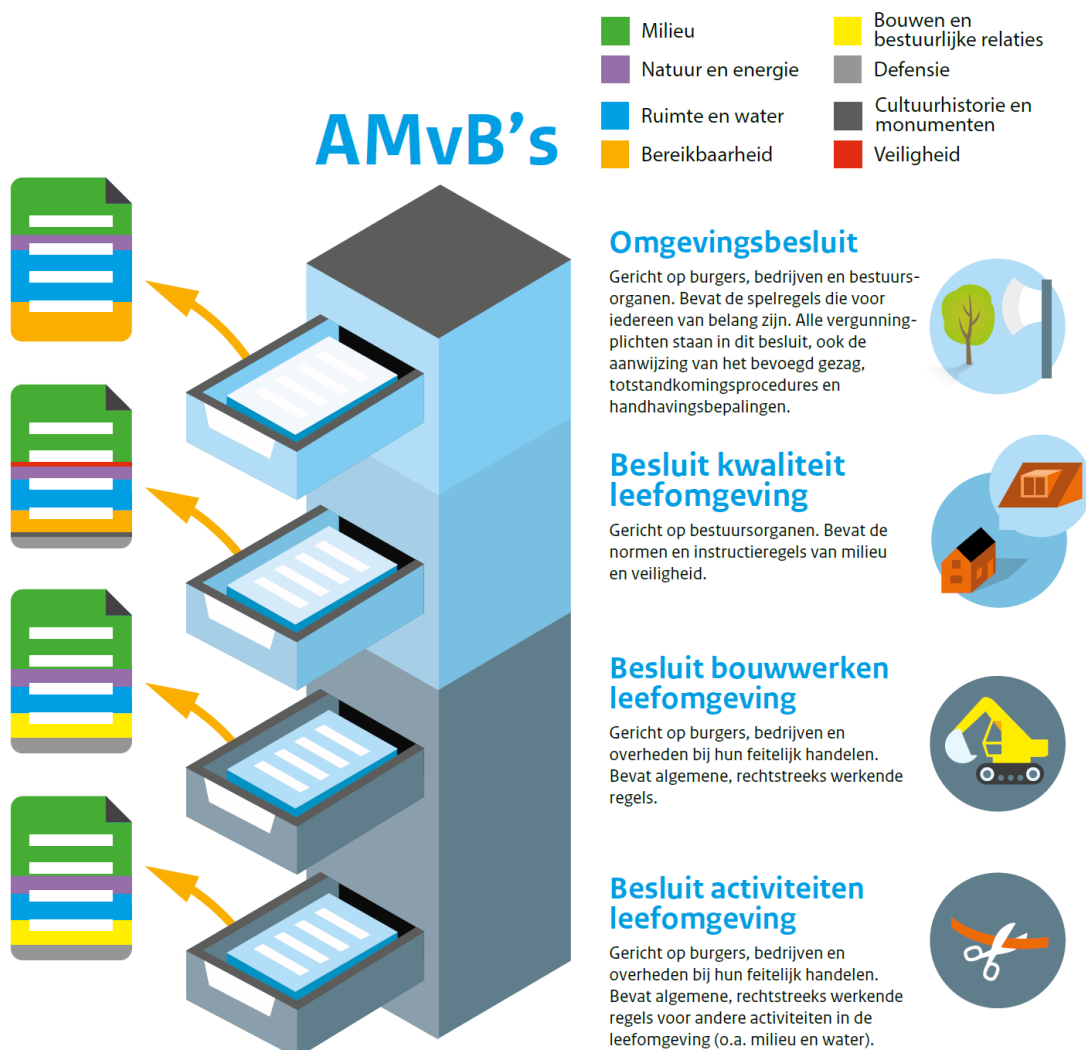
1.1 Filosofie, doel en reikwijdte

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Maar daarvoor moet je wel goede afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te complex en versnipperd. Er zijn meer dan twintig wetten en honderden regelingen. Er is geen balans tussen zekerheid en dynamiek en er is nu weinig ruimte voor een integrale benadering van de uitdagingen in een dichtbevolkt land als Nederland. Daarnaast is voor inwoners en ondernemers vaak niet duidelijk wat per gebied wel en niet mogelijk is. Daarom komt er een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het bieden van ruimte voor ontwikkeling en het waarborgen van kwaliteit. De leefomgeving staat hierbij centraal. Deze nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. Om dat te bereiken kent de Omgevingswet vier verbeterdoelen:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Algemene Maatregelen van Bestuur

Ter uitvoering van de Omgevingswet zijn vier Algemene Maatregelen van Bestuur opgesteld waarin de concrete regels en richtlijnen terug te vinden zijn.

Beperkte set kerninstrumenten

Om een gezonde, veilige en leefbare fysieke leefomgeving en doelmatig beheer en gebruik van die fysieke leefomgeving voor maatschappelijke functies te realiseren heeft de gemeente de beschikking over de volgende instrumenten:

Omgevingsvisie (zie 1.2)

Dit is een samenhangend, strategisch plan voor de fysieke leefomgeving als geheel. Hieronder vallen ook de 'zachtere' thema's die raakvlakken hebben met de leefomgeving zoals gezondheid, veiligheid en economie. De Omgevingswet schrijft voor dat elke gemeente één omgevingsvisie vaststelt.

Omgevingsplan (zie 1.3)

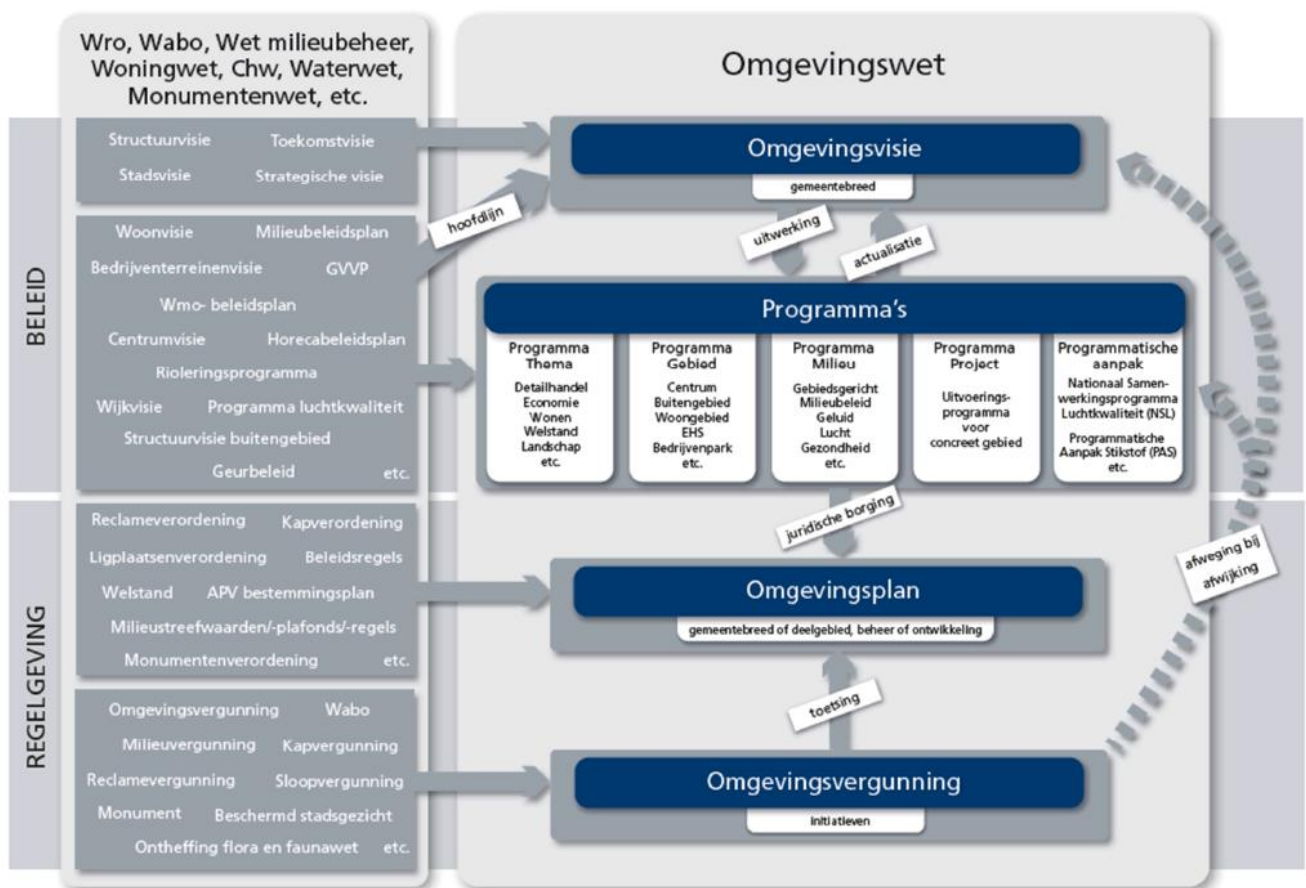
Eén van de uitgangspunten van de wet is dat gemeenten al hun regels over de leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling, het omgevingsplan.

Omgevingsprogramma's

Een programma bevat concrete maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving. Met die maatregelen moeten omgevingswaarden of doelen voor de leefomgeving worden bereikt.

Omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning toetst vooraf of een bepaald initiatief is toegestaan. De toetsing is zo eenvoudig mogelijk en daardoor duren procedures ook niet onnodig lang. Initiatiefnemers kunnen via één aanvraag bij één loket snel duidelijkheid krijgen voor alle activiteiten die zij willen uitvoeren.

Beleidsruimte

De omgevingswet geeft op enkele terreinen meer mogelijkheden voor vrijheden maar heeft niet tot doel om rücksichtslos op grote schaal vigerende regels af te schaffen. Niet voor niks is het motto van de omgevingswet Ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit. Belangrijkste uitdaging is het continu zoeken van de juiste balans:

**“Maximale bescherming leidt tot onvervulde maatschappelijke wensen.
Maximale ontwikkeling leidt tot een onleefbaar land.”**

Wel is een bepaalde mate van deregulering en bijbehorende (cultuur)omslag beoogd om te zorgen voor een efficiëntere en effectievere werkwijze en aanpak van maatschappelijke opgaven voor de fysieke leefomgeving. Zoveel mogelijk besluiten over de fysieke leefomgeving moeten lokaal kunnen worden genomen door inwoners, ondernemers en bestuursorganen die er direct mee hebben te maken, vanuit het uitgangspunt ‘*decentraal, tenzij*’. De flexibiliteit van het afwegingskader in beleidsruimte van de gemeente wordt groter. Voor sommige onderwerpen kan lokaal gekozen worden voor een strenger regime, terwijl voor andere thema’s lichtere regels kunnen worden ingevoerd. Er wordt meer uitgegaan van vertrouwen in inwoners, ondernemers en bestuurders. Als hoofdregel geldt: wat in de Omgevingswet en/of de aanhangende wetten zoals de AMvB’s niet is geregeld, mag allemaal. Verder komt er meer onderscheid tussen regels voor soorten activiteiten:

- *rijksregels* voor activiteiten die landelijk en uniform moeten worden geregeld. Het Rijk regelt alleen die activiteiten, waar preventieve maatregelen en de best beschikbare technieken een substantiële rol spelen. Die gelden voor het hele land. Het gaat om milieubelastende activiteiten, externe veiligheid, en wereld- en rijks erfgoed. In principe mag van deze regels niet afgeweken worden. Echter, via ‘maatwerkvoorschriften’ en ‘maatwerkregels’ kan in het omgevingsplan worden bepaald dat voor een bepaalde locatie de rijksregels niet of afwijkend (strikt of soepeler) gelden.
- *decentrale of lokale regels* voor activiteiten die in het vervolg het beste door de lokale overheid in nauw overleg met de inwoners geregeld worden. De Omgevingswet stelt dat voor activiteiten waarbij de locatiekeuze de doorslag geeft en de beste beschikbare technieken een beperkte rol spelen, er door de decentrale overheid zelf regels opgesteld worden. Nederland heeft nu eenmaal een grote verscheidenheid aan gebieden.
- *géén regels* voor activiteiten die niet meer in de Omgevingswet genoemd worden. Zo zijn bijvoorbeeld de ‘bruikbaarheidseisen’, uit het Bouwbesluit verdwenen. De eigen verordende bevoegdheid van de gemeente staat toe dat besloten wordt om toch regels en vergunningsplichten in te stellen voor bepaalde activiteiten in de fysieke leefomgeving ook al staan ze niet in de Omgevingswet.

Deze regels moeten zo duidelijk zijn, dat een initiatiefnemer daar uit zelf af kan leiden of zijn initiatief toelaatbaar is en aan welke eisen moet worden voldaan. Er komt een verschuiving van vergunningen naar algemene regels om een versnelling van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving te realiseren. Het belang van toezicht en handhaving zal hierdoor sterk toenemen.

Cultuurverandering

De Omgevingswet is naast een wettelijke en juridische verandering vooral ook een cultuuromslag. Meer afwegingsruimte voor gemeenten en een meer integrale benadering, betekent dat gemeenten keuzes over de kwaliteiten van een gebied (nog) beter moet onderbouwen en verschillende belangen en partijen moeten vroegtijdig in het proces worden betrokken. Door deze wijzigingen heeft de Omgevingswet een grote impact op de gemeentelijke besluitvorming, op de verhouding tussen raad en het college en op de samenwerking met medeoverheden en uitvoeringsdiensten.

Minder	Meer
Weren (nee tenzij)	Stimuleren (ja mits / ja tenzij)
Regels opleggen (vooraf eindbeeld bepalen)	Ideeën faciliteren (organisch ontwikkelen)
Sturen	Dienen
Gedetailleerd regelen	Ruimte en vrijheid bieden
Complexe regels	Voorspelbare regels en gebruiksgemak
Procedurele rechtszekerheid	Snelle besluitvorming
Centraal regelen	Lokaal maatwerk
Sectoraal denken	Integraal denken (samenhang zoeken)
Verkokeren en hokjesdenken	Ontschotten en samenwerken
Wantrouwen	Vertrouwen (verantwoordelijkheid geven)
Middeldenken	Doeldenken (kwaliteit centraal)

1.2 Omgevingsvisie <-> structuurvisie

De Omgevingswet verplicht de gemeente tot het vaststellen van een omgevingsvisie. Uitgangspunt is dat er door de gemeenteraad één integrale visie wordt vastgesteld voor het omgevingsbeleid voor de lange(re) termijn van het gehele grondgebied van de gemeente. Om één integraal kader vast te stellen wordt het beleid op alle relevante aspecten van de ruimtelijke omgeving samengebracht en verbonden. De 'fysieke leefomgeving' is nadrukkelijk breder dan alleen de ruimtelijke aspecten: onder meer ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, milieu, natuur en water, maar ook veiligheid, gezondheid en economie dienen meegewogen en beschreven te worden in de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is een visie op de gewenste kwaliteit van de leefomgeving en bevat minimaal:

- een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (wat is er en wat is de kwaliteit daarvan);
- de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied (wat gebeurt er/gaat er gebeuren aan ontwikkelingen op en ter instandhouding van het grondgebied);
- de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid (wat zijn de na te streven doelen en op welke manier moeten/zullen worden die bereikt).
- Gebiedsgerichte differentiatie van de verbrede afwegingsruimte die geboden wordt.

Een omgevingsvisie heeft een uitnodigend en flexibel karakter en is vooral gericht op het signaleren van samenhang, kansen en mogelijkheden. Dit kan vervolgens nader worden uitgewerkt in het omgevingsplan. Ook is de omgevingsvisie de opstap naar een samenhangende inzet van programma's en besluiten. De programma's zijn er om de beleidsdoeleinden uit de omgevingsvisie uit te kunnen voeren. De omgevingsvisie is, net als de huidige gemeentelijke structuurvisie(s), van grote betekenis voor het gemeentelijk grondbeleid, het gemeentelijk milieubeleid en de toepassing van het wettelijk gemeentelijk voorkeursrecht. Kortom, met betrekking tot andere instrumenten is de omgevingsvisie het overkoepelend en richtinggevend document. De andere kerninstrumenten zijn een uitwerking van de omgevingsvisie.

Veranderingen ten opzichte van een structuurvisie

In tegenstelling tot een structuurvisie omvat de omgevingsvisie in de nieuwe situatie naast een ontwikkelcomponent ook een beheersopgave. De omgevingsvisie bevat naast een brede ruimtelijke component, tevens een economische en sociale component (en de samenhang hiertussen). De reikwijdte van de visie is dus ruimer. Daarnaast brengt het integrale karakter van de omgevingsvisie nog een wijziging met zich mee ten opzichte van de huidige structuurvisie. De visie mag geen optelsom zijn van de verschillende beleidsterreinen, maar moet een op elkaar afgestemd en gestructureerd geheel zijn waaruit eenduidig kan worden afgeleid wat de bestaande kwaliteiten en ontwikkelrichting op een bepaalde locatie is. In de omgevingswet wordt daarnaast in een vroegtijdig stadium een zwaarder belang toegekend aan participatie. Inwoners en bedrijven dienen vroegtijdig betrokken te worden bij gemeentelijke beleidsvorming. De gemeente kan zelf invulling geven aan de manier waarop inwoners en bedrijven vroegtijdig bij besluitvorming worden betrokken. Van de gemeente wordt verwacht dat zij op passende wijze invulling geven aan (vroegtijdige) participatie, waarbij ook wordt gelet op het betrekken van een breder publiek dan louter de actief (en hoog opgeleide) betrokkenen. Aangezien een omgevingsvisie open staat voor bezwaar en beroep kan door de Raad van State een visie ook vernietigt worden als er onvoldoende of te eenzijdige participatie heeft plaatsgevonden. De Omgevingswet biedt ook nadrukkelijker de mogelijkheid om gezamenlijke gemeentelijke omgevingsvisies te maken, zodat een samenhangend en onderling op elkaar afgestemd beleid ontstaat, verspreid over meerdere gemeenten.

1.3 Omgevingsplan <-> bestemmingsplan

Het omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan, de beheersverordening uit de Wet ruimtelijke ordening en sommige (delen van) gemeentelijke verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Dit is bijvoorbeeld de gemeentelijke kapverordening, de ligplaatsverordening of delen van de APV. De gemeenteraad is verplicht tot het vaststellen van één omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente, waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. In de praktijk betekent dit in absolute zin dat er één plan met een verordenend karakter voor de fysieke leefomgeving dient te zijn, maar dat binnen dit plan per gebied verschillen kunnen worden opgenomen. Zo gelden er bijvoorbeeld andere regels voor een woongebied dan voor een bedrijventerrein. Net als de omgevingsvisie, strekt het omgevingsplan zich uit tot de gehele fysieke leefomgeving. Regels over een goede ruimtelijke ordening (zoals bestaande bestemmingsplannen en beheersverordeningen) worden geïntegreerd met regels over milieu, natuur, cultureel erfgoed, bomen en welstand. Een goed voorbeeld waar de gemeente Maastricht dit principe al voor toepast is voor monumenten, waarvoor de aanwijzing en bescherming in bestemmingsplannen geschiedt.

Het principe dat centraal staat in het omgevingsplan is een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Nieuw in de Omgevingswet is dat hierbij de 'omgevingswaarden' centraal komen te staan. Dit zijn meetbare of berekenbare normen die de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving als beleidsdoel vastleggen. In de huidige regelgeving zijn deze waarden uitgedrukt in wetten zoals de Wet Milieubeheer met bijbehorende grens-, richt- en streefwaarden. Omgevingswaarden kunnen worden vastgesteld voor een bepaald gebied, object of als een algemene kwaliteit. De gemeente kan de omgevingswaarde vaststellen bij het omgevingsplan, maar is daartoe niet verplicht. Deze waarden kunnen aanvullend zijn op of afwijkend zijn van de waarden, die reeds door de provincie en/of het Rijk zijn vastgesteld. In o.a. de AMvB's is bepaald óf en welke afwijkingsbevoegdheid de gemeente heeft. Soms mag de gemeente hooguit nóg striktere normen stellen (lucht en externe veiligheid). Bij de andere waarden geldt dat de gemeentelijke afweging mag leiden tot een soepeler norm, al is er vrijwel altijd een plafond waarna de gezondheid in gevaar komt. De gemeente kan daarnaast eigen omgevingswaarden vaststellen die ook milieukundig van aard kunnen zijn, maar die ook andere maatschappelijke opgaven kunnen normeren. Dergelijke omgevingswaarden moeten wel binnen het invloedsgebied van het college van B&W liggen en beheersbaar zijn via het treffen van brongerichte of effectgerichte maatregelen. De overheid heeft hierin een zorgtaak. Als het aannemelijk is dat een omgevingswaarde niet is of kan worden gerealiseerd, dan heeft het college van B&W de plicht om een programma vast te stellen met beleids- of beheersmaatregelen om alsnog aan die waarde te voldoen. Daarnaast geldt er ook een verplichting van monitoring. Het moet duidelijk zijn of er een inspannings- of resultaatsverplichting geldt bij het vaststellen van een omgevingswaarde.

Veranderingen ten opzichte van bestemmingsplannen

In het bestemmingsplan worden aan gronden 'bestemmingen' gegeven. Dit systeem komt in het omgevingsplan gedeeltelijk terug. De omgevingswet gaat bij het omgevingsplan uit van de toedeling van 'functies' aan 'locaties'. Het begrip 'functie' is in dit geval breder dan een 'bestemming'. Met het oog op de doelen van de Omgevingswet kunnen er regels in het omgevingsplan worden opgenomen die gevolgen hebben of kunnen hebben op de fysieke leefomgeving. Als uitgangspunt welke regels en/of verordeningen geïntegreerd moeten, kunnen of niet mogen worden in het omgevingsplan geldt onderstaande driedeling:

- Onderwerpen over de fysieke leefomgeving die plaatsgebonden activiteiten betreffen, moeten in het omgevingsplan worden opgenomen.
- Regels over onderwerpen die de fysieke leefomgeving betreffen, maar ook een ander motief hebben, kunnen in het omgevingsplan worden opgenomen, maar dat is niet verplicht en waar dit inbreuk zou maken op de taken en bevoegdheden van de burgemeester is dat zelfs

niet toegestaan. Andere regels over de fysieke leefomgeving die geen plaatsgebonden karakter hebben of regels met een persoonsgebonden karakter worden evenmin verplicht geregeld in het omgevingsplan.

- Onderwerpen die niet de fysieke leefomgeving als motief hebben of onderwerpen waarbij de regelgevende bevoegdheid exclusief aan een ander bestuursorgaan toekomt dan het gemeentebestuur, zoals de noodverordeningbevoegdheid van de burgemeester, mogen niet in het omgevingsplan worden opgenomen.

Gemeenten zijn dus bij het opstellen van een omgevingsplan meer in staat om een integraal omgevingsbeleid te realiseren, omdat dit plan zich niet beperkt tot enkel een goede ruimtelijke ordening.

Nieuw is ook dat bij het vaststellen van het omgevingsplan de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan te delegeren aan het college van B&W. Een ander opvallend verschil is dat voor het omgevingsplan geen reguliere actualisatieverplichting, waarbij functies om de tien jaar geactualiseerd moeten worden, is opgenomen. Daarentegen geldt een redelijke termijn van actualisatie. Het omgevingsplan kent net als het bestemmingsplan ook de mogelijkheid tot het vaststellen van een voorbereidingsbesluit. Een verschil is echter dat het voorbereidingsbesluit onder de Omgevingswet anderhalf jaar mag gelden in plaats van één jaar. Daarnaast heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om de bevoegdheid tot het vaststellen van een voorbereidingsbesluit aan het college B&W te kunnen delegeren. Dezelfde regels die van toepassing op de vaststelling van het bestemmingsplan, zijn van toepassing op de vaststelling en wijziging van het omgevingsplan.

Voor de voorbereiding van het omgevingsplan is in de wet geen generieke participatieverlichting opgenomen. Wel moet er kennis gegeven worden van het voornemen om een omgevingsplan vast te stellen. Dit heeft als doel om een fase voorafgaand aan het opstellen van een ontwerpplan te realiseren, waarin burgerparticipatie kan plaatsvinden. Daarnaast geldt er een motiveringsplicht hoe bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken. Dit is toetsbaar bij de ABRvS, omdat elk besluit zorgvuldig genomen moet worden en worden voorzien van een deugdelijke motivering.

Bijlage 2 Informatiemanagement – Digitaal Stelsel Omgevingsrecht

2.1 Waarom een nieuw Digitaal Stelsel?

De overheid wil wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving beter laten aansluiten op huidige en toekomstige ontwikkelingen van ons ruimtegebruik. Regels voor ruimtelijke plannen kunnen in hun huidige vorm soms ingewikkeld en onduidelijk zijn. Ook zijn deze regels niet eenvoudig vindbaar of integraal afgestemd. Dit kan een ontmoedigend effect hebben voor inwoners en bedrijven die iets willen realiseren in hun omgeving. Met de Omgevingswet wil de overheid deze regels voor ruimtelijke projecten vereenvoudigen, samenvoegen en op één plek bundelen. Zo wordt het makkelijker om ruimtelijke projecten te starten. Bijvoorbeeld woningbouw op voormalige bedrijventerreinen of tijdelijke bedrijfsvoering in een leegstaand pand. De wet geeft ruimte om integraal beleid te voeren en maatwerk te leveren dat aansluit op ontwikkelingen in de samenleving. Om deze nieuwe mogelijkheden te kunnen benutten, zal de gemeente zich moeten voorbereiden en tijdig moeten starten met het aanpassen van haar beleid, werkprocessen, juridische instrumenten, digitale voorzieningen, communicatie etc. Eén van de belangrijke voorbereidingen is het ontwikkelen van het Digitaal Stelsel van de Omgevingswet.

Voor de uitvoering van de Omgevingswet is het belangrijk dat de juiste informatie over een bepaald gebied met één klik op de kaart beschikbaar is voor de gebruiker. Daarom wordt tot 2024 gewerkt aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het Digitaal Stelsel wordt verdeeld in:

- Eén loket met gebruikerstoepassingen die op een gestandaardiseerde manier informatie aanbieden die initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegde gezagen, in de praktijk nodig hebben om zich te informeren of te oriënteren.
- Een centrale informatie-infrastructuur, waarvoor heldere afspraken en digitale standaarden gelden, om overzicht en inzicht te kunnen bieden.
- Informatiehuizen die op de informatie-infrastructuur aangesloten zijn en die vanuit verschillende beleidsvelden (zoals water, bodem, lucht, geluid, etc.) op een gestandaardiseerde manier informatie ontsluiten.

Het DSO ondersteunt de informatie-uitwisseling met inwoners en bedrijven, maar ook de processen voor planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de overheid zelf. Ook bij gemeenten. Gemeenten zijn niet alleen gebruikers, maar ook belangrijke leveranciers van informatie aan het stelsel.

2.2 Wat hebben gemeenten nodig in 2018?

Vanaf 2019 hebben gemeenten een aantal voorzieningen nodig om met de Omgevingswet te kunnen werken. Het gaat onder meer om een webportaal (voor toegang tot het DSO), een landelijke registratie van omgevingsdocumenten (voor inzicht in geldende regels), het Informatiehuis Ruimte en een gegevenscatalogus (een overzicht van diensten die via het stelsel worden geboden). Daarnaast worden de bestaande voorzieningen Omgevingsloket Online (OLO), Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en Ruimtelijke plannen geschikt gemaakt voor de Omgevingswet. Gelukkig hebben gemeenten de afgelopen jaren een goede basis gelegd, een fundament waarop verder wordt gebouwd. Waar mogelijk worden bestaande voorzieningen, werkwijzen en standaarden gebruikt. Dat betekent bijvoorbeeld dat basisregistraties, voorzieningen voor digitale dienstverlening, afspraken over informatieveiligheid, bestaande uitwisselstandaarden en zaakgericht werken ook in het Omgevingsdomein worden ingezet. Toch is de impact op de informatievoorziening van gemeenten groot. De Omgevingswet kent nieuwe instrumenten, waarop bedrijfsprocessen en informatievoorziening aangepast moeten worden. 2019 is het begin. Nieuwe ontwikkelingen worden gefaseerd ingevoerd tot 2024.

2.3 Uitgangspunt: Klantreizen centraal

De burger als klant wordt steeds veeleisender ten opzichte van dienstverlening. Waar reizigers een aantal jaren geleden nog blij waren als ze gebruik konden maken van internet in de trein, is men nu ontevreden als het internet niet snel genoeg is. Op dezelfde manier groeien de verwachtingen ten opzichte van de overheid. In een commerciële omgeving stappen klanten bij een tegenvallende dienstverlening of bij gebrek aan vertrouwen over naar een concurrent. Voor de overheid geldt dit niet. Inwoners wachten echter niet meer af tot de overheid in actie komt, maar nemen zelf het heft in handen door het opzetten van burgerinitiatieven die inspelen op hun directe leefomgeving of door zich in de media kritisch uit te laten over de overheid. Zij willen zich niet meer committeren aan de 'systeemwereld' vol met regelgeving en controle, maar zijn op zoek naar dienstverlening die aansluit bij hun praktische 'leefwereld' en inspeelt op hun persoonlijke wensen en behoeften. Tegelijkertijd is ook de overheid steeds vaker gedwongen om meer hulp te vragen van inwoners, omdat er minder capaciteit en geld voorhanden is. Om de klantvriendelijkheid en beleving voor de burger te optimaliseren kan dit in de werkwijze en dienstverleningsconcepten van de overheid ingebed worden.

Werken met klantreizen helpt organisaties om betekenisvolle dienstverlening te ontwikkelen vanuit het perspectief van de klant. Klantreizen helpen bij het neerzetten van een visie voor het inrichten of verbeteren van dienstverlening. Op basis van een klantreis kan een klantbeleving worden ontworpen die consistent is in alle interacties die de klant met je organisatie heeft.

Door het procesmatig in kaart brengen van de verschillende stappen in de klantbeleving kan gemakkelijk een link worden gelegd naar de interne processen van de organisatie. Op deze manier wordt richting gegeven aan het efficiënt inrichten van de organisatie. Het overbruggt de kloof tussen verschillende vakgebieden en stimuleert samenwerking in multidisciplinaire teams.

2.4 Plan van aanpak informatiemanagement en digitalisering Maastricht

Het plan van aanpak is een apart fysiek document. De belangrijkste delen zijn hieronder ingevoegd.

1. Inleiding

1.1. ALGEMEEN

Op 29 november 2016 heeft het college het “plan van aanpak implementatie Omgevingswet” vastgesteld. In dit plan is op hoofdlijnen aangegeven hoe vorm wordt gegeven aan het proces om te komen tot een succesvolle invoering. Eén van de te ontwikkelen sporen, zoals dat ook in de landelijke adviezen is terug te lezen, is het spoor “digitalisering”. Het begrip “digitalisering” dekt de lading van deze uitdaging niet. De uitdaging gaat veel verder dan “gegevens omzetten naar een informatiedrager zodat ze door een computer kunnen worden bewerkt en worden ontsloten”.

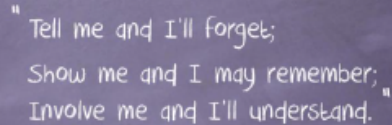
Om die reden is de titel van dit plan van aanpak verbreed met het begrip informatiemanagement: het proces dat ervoor zorgt dat de informatiebehoeften, die vanuit verschillende werk- en bedrijfsprocessen van een organisatie ontstaan, worden vertaald in informatievoorziening en ondersteunende ICT. Ook keuzes die gemaakt worden op visie en ambitieniveau zullen mee bepalend zijn voor hoe de informatiehuishouding en ondersteunende ICT er uit moeten komen te zien. Het is dus dan ook van belang om gedurende de looptijd van de invoering van de omgevingswet de keuzes die gemaakt worden in de verschillende sporen afgestemd worden en op impact worden beoordeeld.

Dit plan van aanpak (PvA) is dus specifiek voor het spoor Informatiemanagement en digitalisering in het kader van de omgevingswet. Voor een belangrijk deel is de wijze waarop de informatievoorziening voor de omgevingswet gerealiseerd moet worden afhankelijk van landelijke ontwikkelingen. Het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) ontwikkelt samen met een aantal voorloopgemeenten en een aantal andere belangrijke ketenpartijen de mogelijke oplossingsrichtingen. Zij staan ook aan de basis van de landelijke ICT-voorzieningen die alle gemeenten straks moeten incorporeren in haar eigen architectuur. De gemeenten worden betrokken door middel van zogenaamde Ateliersessies.

Naar verwachting gaat de omgevingswet 1 juli 2019 in, nog niet in de volle breedte. Voor de eindsituatie in 2024 is een zgn. doelarchitectuur opgesteld. Deze doelarchitectuur is op hoofdlijnen beschreven en zal op termijn steeds concreter moeten worden. Het is voor de gemeente Maastricht van belang de ontwikkeling te blijven volgen en, waar nodig, ook input te leveren aan de landelijke concepten en oplossingen. Hiervoor wordt deelgenomen aan informatie-, werk- en ateliersessies van KING/VNG, G32-overleggen en IMG 100.000+ overleggen. Ook voor invoering per 1 juli 2019 is nog niet alles duidelijk. Gezien de grote impact op processen en ICT kunnen gemeenten zich niet permitteren te wachten met de voorbereidingen.

Dit plan van aanpak is deels gebaseerd op de routeplanner Digitalisering Omgevingswet voor gemeenten. Deze is doorvertaald naar verschillende fasen van uitvoering. Het is geen statisch document maar zal 3-maandelijks op basis van aanvullende informatie en verkregen inzichten worden bijgesteld. In de aanpak wordt, waar mogelijk, de samenwerking gezocht met de gemeenten Heerlen en Sittard-Geleen. Daarbij kan het dan bijvoorbeeld gaan om het standaardiseren van de processen en de keuzes van noodzakelijke ondersteunende ICT-voorzieningen.

Naast de verschillende fasen van uitvoering zal de werkgroep die zich bezig houdt met informatiemanagement en digitalisering een bijdrage leveren aan nog nader te bepalen pilots. Met deze pilots kan de gemeente Maastricht (en haar ketenpartners) ervaring op doen met het werken vanuit het gedachtegoed van de nieuwe omgevingswet.

" Tell me and I'll forget;
Show me and I may remember;
Involve me and I'll understand. "

1.2. BELANGRIJKSTE PUNTEN VIVO

Het document "Verkenning Informatie Voorziening Omgevingswet"(VIVO) biedt inzichten en geeft richting aan waar de overheden met de Omgevingswet in 2024 willen/moeten staan. De belangrijkste punten:

- De behoefte van initiatiefnemers en gebruikers is leidend. Op basis van klantreizen wordt de vraagbehoefte in beeld gebracht. Dit is mede bepalend om inzicht te verkrijgen in welke informatie aan de voorkant noodzakelijk is en ook voor het inrichten van de (primaire) processen. De ICT-voorzieningen moeten hierop worden afgestemd.
- Ontwerp van (omgevings)visie en implementatie daarvan moet ook zijn afgestemd met ketenpartners in het kader van de omgevingswet.
- Maak gebruik van "Overkoepelende" standaardisatie van ketenprocessen, zaaktypen en producten & diensten voor een gestroomlijnde ketensamenwerking. Definieer en implementeer koppelvlakken waarmee ketenpartners onderling en met gemeenschappelijke voorziening zaakgericht informatie over onderhanden zaken kunnen uitwisselen.
- Er is aandacht voor de impact van privacy en informatiebeveiligingsonderwerpen met betrekking tot de Omgevingswet. Dit moet worden afgezet tegen de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Ontwikkel duurzame toegankelijkheid van alle archiefwaardige informatie en. Maak afspraken met ketenpartners over wie zorgdrager is (verantwoordelijke voor verantwoorde waardering, selectie en vernietiging van archiefbescheiden).

De gemeente Maastricht onderschrijft de collectieve aanpak zoals die in VIVO is aangegeven. Dit sluit aan bij de richtlijnen van de Commissie Dienstverlening en Informatiebeleid, de aanpak van Digitale Agenda 2020 en de zogenaamde collectivisering.

2. Fase 1: Startarchitectuur voor Omgevingswet in beeld

2.1. DOELSTELLING FASE 1

Om een transitie zorgvuldig te kunnen laten verlopen is het noodzakelijk de vertreksituatie in beeld te brengen om te kunnen beoordelen wat de impact zal zijn van de aanstaande veranderingen. Vanuit de werkgroep Informatiemanagement en Digitalisering zal worden ingestoken op de processen en op de applicaties.

Processen:

Aan het eind van fase 1 zijn alle beleidsprocessen, besturende processen en primaire processen die de Omgevingswet raken in beeld gebracht. Ook wordt een aantal relevante secundaire processen meegenomen. Daarbij worden ook geïdentificeerd:

- alle actoren en ketenpartijen van het proces
- alle informatievoorzieningselementen: welke input (welke gegevens en applicaties) en welke output (ook tussentijdse)
- inzicht in aantallen producten
- huidige wijze van archivering.

In bijlage 1 is een gedetailleerd (maar niet limitatief) overzicht opgenomen van de onderzoekselementen ten aanzien van de processen.

Applicaties:

Op de applicaties die in het kader van de bovengenoemde procesanalyse naar voren komen wordt een verdieping uitgevoerd. Er komen overzichten hoe het applicatielandschap van de huidige situatie (scope omgevingswet) er in totaliteit uitziet, dus inclusief koppelvlakken en andersoortige gegevensuitwisselingen. Er wordt gekeken of deze applicaties evt. omgevingswetbestendig zijn of dat er potentiële risico's zijn. Verder worden aanpalende noodzakelijke ICT-componenten in beeld gebracht. De Omgevingswet stelt het gebruik van zaakgericht werken en substitutie en basisregistraties verplicht. In bijlage 2 is een gedetailleerd (maar niet limitatief) overzicht opgenomen van de onderzoekselementen ten aanzien van de applicaties.

2.2. HOE EN WAARMEE

Voor het in beeld brengen van de genoemde soorten processen wordt gebruik gemaakt van bestaande procesbeschrijvingen, interviews met medewerkers en reviewsessies. Een aantal medewerkers (adviseur informatiemanagement en adviseur procesmanagement) wordt hiervoor ingehuurd bij het SSC. Qua tooling wordt het product Engage Modeler ingezet. Hiermee kunnen processen snel en eenvoudig worden opgetekend en via viewers beschikbaar worden gemaakt. Er

wordt gestreefd naar een minimale belasting van medewerkers uit de lijn. Dus géén hele dagen workshops maar interviewsessies van maximaal 2 uur.

Voor het in beeld brengen van de applicaties en het applicatielandschap worden inventarisatielijsten opgesteld. De servicelinoördinatoren zijn de meest voor de handliggende functionarissen om dit proces te regisseren. Zij sturen immers de functioneel beheerders aan die over een groot deel van de informatie zouden moeten beschikken. Op een later moment wordt op basis van de output bepaald of deze wordt opgenomen in Archimate. Dit is een architectuurtool om onder andere applicatielandschappen inzichtelijk te maken.

2.3. LOOPTIJD

Het in beeld brengen van het applicatielandschap start 15 mei 2017 en kent een doorlooptijd van maximaal 3 maanden. Dan zal tenminste 80% gereed zijn. Het ontbrekende deel wordt zichtbaar en komt voor uit de procesonderzoeken. Die laatste 20% wordt dan nog in- en aangevuld. Het beschrijven van de processen zal per 1 juni 2017 starten en kent een doorlooptijd tot ongeveer 1 december 2017. Indien nodig wordt capaciteit voor het vastleggen van de processen opgeschaald. De maand mei van 2017 wordt benut om de aanpak van de interviews en de wijze van vastleggen in te regelen. Ook hier worden dan ervaringen opgedaan met de snelheid van het beschrijven van de processen. In bijlage 3 is een gedetailleerde activiteitenplanning opgenomen.

2.4. KOSTEN FASE 1

In het kader van deze fase zijn de volgende kosten begroot:

Uren adviseurs SCC (rendabele functies): 600 uren a € 80	48.000 Euro
Uren medewerkers Vastgoed (rendabele functies): 100 uren a € 80	8.000
Gebruik tooling (voor zowel fase 1, 2 en 3)	20.000
Inrichtingskosten pilots (schatting)	24.000

Totaal	100.000 Euro

3. Fase 2: Impactanalyse en transitieplan gereed

3.1. DOELSTELLING FASE 2

Als het goed is heeft de gemeente Maastricht eind 2017 de ambitie ten aanzien van de Omgevingswet bepaald. Ook zal er voldoende diepgang beschikbaar moeten zijn ten aanzien van de toekomstige omgevingswetprocessen en het bijbehorende noodzakelijke applicatielandschap (mede gebaseerd op de landelijke doelarchitectuur). In deze fase wordt een verschillenanalyse opgesteld waarmee de impact kan worden bepaald voor de gemeente Maastricht. Deze analyse dient als basis voor het in deze fase op te stellen transitieplan.

Bij het inrichten van de hiervoor genoemde omgevingswetprocessen is er ruimte voor 'couleur locale'-inrichtingskeuzes. Hierbij dient te worden uitgegaan van de landelijk vastgestelde serviceformules. Deze serviceformules zijn in samenspraak tussen VNG/KING en gemeenten ontwikkeld op basis van klantreizen. Hiermee wordt het van buiten naar binnen denken versterkt. Zoals eerder aangegeven wordt dit plan van aanpak periodiek bijgesteld op basis van verkregen aanvullende informatie.

3.2. HOE EN WAARMEE

Er moeten keuzes worden gemaakt voor de toekomstige procesinrichting in relatie tot de gekozen ambities. Dat moet worden doorvertaald naar functionaliteit en applicatielandschap. Dit wordt vervolgens afgezet tegen de output van fase 1. Dit is een intensief proces waar veel belanghebbenden bij betrokken zullen zijn. De interne adviseurs van het SSC worden betrokken voor het maken van de verschillenanalyse. Vervolgens wordt een en ander doorvertaald naar een transitieplan. Het transitieplan wordt opgesteld op basis van het zgn. klaverbladmodel.

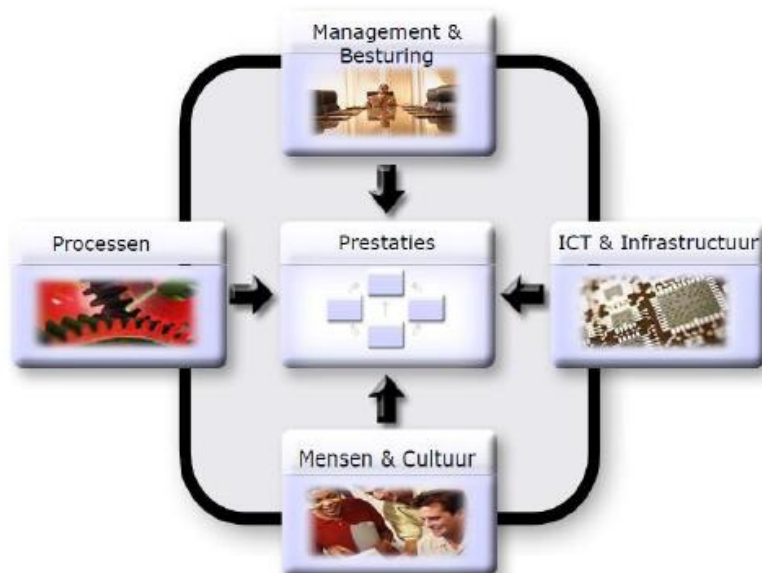
3.3. LOOPTIJD

Het maken van inrichtingskeuzes voor de toekomstige omgevingswetprocessen en het bijbehorende aangepaste applicatielandschap is cruciaal en vergt veel aandacht. Ook het maken van een verschillenanalyse en het opstellen van het transitieplan vraagt de nodige capaciteit en doorlooptijd. Deze fase loopt van 1 december 2017 tot 1 juli 2018.

3.4. KOSTEN FASE 2

In het kader van deze fase worden de volgende kosten begroot:

Uren adviseurs SCC (rendabele functies): 400 uren a € 80	32.000 Euro
Uren medewerkers Vastgoed (rendabele functies): 200 uren a € 80	16.000
Eerste aanpassingen ICT (aanname)	152.000

Totaal	200.000 Euro

Figuur 1 Klaverbladmodel

Het klaverblad visualiseert een integrale aanpak, zowel tijdens het ontwerp als tijdens de transitie, en bevat de volgende elementen die in balans moeten zijn:

- Proces
- Management & Besturing
- ICT & Infrastructuur
- Mens & Cultuur.

4. Fase 3: Uitvoeren transitie

4.1. DOELSTELLING FASE 3

Het uitvoeren van het transitie aan de hand van de in fase 2 opgestelde klaverbladmodellen. Deze paragraaf wordt dus ook later in het proces verder geconcretiseerd.

3.2. HOE EN WAARMEE

Een en ander wordt in fase 2 concreet gemaakt.

3.3. LOOPTIJD

Het uitvoeren van de transitie aan de hand van de klaverbladmodellen zal plaatsvinden in de periode van 1 mei 2018 tot 1 juli 2019. Een en ander wordt in fase 2 concreet gemaakt.

3.4. KOSTEN FASE 3

Evt. verdere kosten wordt in fase 2 concreet gemaakt.

5. Risico's

Op voorhand worden de volgende uitvoeringsrisico's onderkend:

Nr.	Omschrijving risico	Impact	Kans	Eigenaar	Tegenmaatregelen
1	Niet tijdige oplevering startarchitectuur applicaties	G	M	Service line coördinatoren	Communicatie en sturing
2	Geen beschikbaarheid en bereidheid deelname lijnmedewerkers aan opleveren startarchitectuur processen	G	M	Procesmanager Omgevingswet	Communicatie en sturing Adequate agendeplanning
3	Vertraagde concretisering landelijke informatie DSO en landelijke ICT-voorzieningen	G	M	Sr. Beleidsadviseur CZ Informatiemanagement	Géén maatregelen mogelijk, zal dan hoogstwaarschijnlijk leiden tot opschorten datum invoeringswet
4	Ambitie en visie Maastricht niet tijdig helder	M	K	Procesmanager Omgevingswet	Communicatie en sturing
5	Randvoorwaardelijke generieke ICT-voorzieningen zijn niet tijdig of volledig beschikbaar, bijv. tbv zaakgericht werken	G	K	Sr. Beleidsadviseur CZ Informatiemanagement	Adequate agendeplanning
6	...	...	...	...	...

6. Organisatie uitvoering PVA

Het plan van aanpak wordt uitgevoerd door de werkgroep Informatiemanagement en Digitalisering.

Deze werkgroep bestaat uit:

- Albert Royen, sr. Beleidsadviseur Informatiemanagement Concernzaken (voorzitter)
- Ad Balemans, Coördinator/specialist vastgoedinformatie
- Cecile Hodzelmans, serviceline coördinator
- Frauke Theeuwen, serviceline coördinator generieke componenten
- Karin Kolacki, functioneel beheerder
- Erwin Kusters, functioneel beheerder
- Nicole Keizer, projectleider Bedrijfsbureau V&L
- Constant Leenders, adviseur procesmanagement SSC
- Robbert Jetzes, adviseur informatiemanagement SSC
- Boy Gerrits, archiefinspecteur RHCL

Op basis van de behoefte en fase waarin de uitvoering plaats vindt kan de samenstelling van de werkgroep wijzigen. Kwaliteitsborging vindt plaats door Sanne De Groen, Concernzaken. Om de inzet van medewerkers van SSC te kunnen borgen wordt door de voorzitter van de werkgroep een periodiek overleg gevoerd met een senior supplier (teammanager) van SSC I&A. Deze senior supplier moet nog worden bepaald.

7. Beheersing en rapportage

De voorzitter van de werkgroep informeert de procesmanager regelmatig mondeling. Verder wordt er ieder kwartaal een voortgangsrapportage aangereikt. Deze bevat de volgende aspecten:

- Voortgang inventarisatie applicaties
- Voortgang inventarisatie processen
- Bestede uren van rendabele functies
- Uitgevoerde communicatieacties
- Gemaakte kosten
- Beheersing risico's
- Bijgewerkte projectplanning.

Bijlage 1. Inventarisatie processen – onderzoekselementen

Bij de inventarisatie van de processen worden ten minste de volgende gegevens vastgelegd:

- Rollen
- Uurtarieven van rollen
- Bewerkingstijd per stap
- Doorlooptijd per stap
- Wachttijden (voorzien/onvoorzien) per stap
- Betrouwbaarheid per stap (percentage)
- Waardetoevoeging per stap: klantwaarde toevoegend (groen), bedrijfswaarde toevoegend (geel), geen waarde toevoegend (rood)
- Gebruikte applicaties per stap
- Keuzemomenten, waar kun/ga je verschillende kanten op?
- Mogelijke stappen (schets): semiautomatisch, automatisch, wachtmoment, keuzemoment, beslissing, handmatig, parallel, startpunt, eindpunt, opslag
- Waar worden welke documenten gegenereerd? Worden deze overgedragen? Worden deze documenten automatisch
- Op basis van de rollen: welke zwembanen kunnen we onderscheiden?
- Welke subprocessen bevinden zich in het hoofdproces?
- Welke in- en uitvoer is er per stap te onderscheiden?
- Welke knel- en verbeterpunten zijn er (per stap)?
- Welke/hoeveel rolwisselingen zijn er in het proces?

Bijlage 2. Inventarisatie applicaties – onderzoekselementen

Bij de inventarisatie van de applicaties worden ten minste de volgende gegevens vastgelegd:

- Naam van de applicatie (bekend na het beschrijven van de processen)
- Huidige versie van de applicatie in de productieomgeving
- Huidige versie van de applicatie in de testomgeving
- Geplande datum van eerstvolgende update in productieomgeving
- Leverancier van applicatie
- Wie is de contactpersoon van de gemeente richting de leverancier?
- Wie is de contactpersoon bij de leverancier?
- Wie is de FB-er(s), TAB-er, SLC?
- Hoe lang loopt het contract nog?
- Wie is de eigenaar van applicatie?
- Is het gebruik organisatieonderdeel overstijgend? Zo ja, welke onderdelen?
- Is het gebruik serviceline overstijgend? Zo ja, welke servicelines?
- Kort uitgelegd, wat 'doet' de applicatie?
- Wat wordt in de applicatie vastgelegd?
- Wat levert de applicatie op? Denk aan beslissingen, documenten, facturen...
- Welk deel van de applicatie gebruiken we/ welk deel niet?
- Waarmee is de applicatie op dit moment gekoppeld?
- Hoe zijn deze koppelingen ingericht? Denk aan 'export-import', berichtenverkeer...
- Zijn er koppelingen mogelijk die momenteel niet gebruikt worden?
- Indien de applicatie documenten genereert: Hoe worden documenten gearhiveerd? Gebeurt dat rechtstreeks vanuit de applicatie, of gebeurt dit achteraf handmatig?
- Zijn er (oude) procesbeschrijvingen beschikbaar?
- In er een architectuurplaat beschikbaar? Wellicht een plaat van de hele of een gedeelte van de serviceline?
- Welke KING-standaarden worden door de applicatie ondersteund?
- Hoe is de gegevenskwaliteit van de bestanden?

De volgende applicaties zullen (wellicht) geraakt worden. Dit is slechts een globale eerste inventarisatie op basis van de GEMMA-softwarecatalogus:

Leverancier	Applicatie	Referentiecomponent(en)
Alfresco	Alfresco one enterprise	Documenten-registratiecomponent, Documentenbeheercomponent
BCT	Corsa	Archiefbeheercomponent, Financieel component, Archiefregistratiecomponent
Bentley System Europe B.V.	Microstation	Digitaal ontwerpencomponent (CAD), KLIC-component, Monumentencomponent
Bentley Systems Europe B.V.	Flexinext	Geo-gegevens beheercomponent
Crotec	C-SAM generiek	Geo-gegevens beheercomponent
Crotec	GreXManager	Grondbeheercomponent
Crotec	C-SAM beheer BGT	BGT-beheercomponent
Crotec	C-SAM centraal	Gegevensmagazijncomponent
Crotec	FlexiNext / C-Sam Publiceer	Gegevensmagazijncomponent
Crotec	FlexiNext / C-SAM Publiceer	Webcontentpublicatie- en beheercomponent
Cyclomedia	Globespotter	Geo-gegevens beheercomponent
Enable-U	Enable-U Digikoppeling	Servicebuscomponent
Enable-U	Enable-U 2Orchestrate	Servicebuscomponent
Enable-U	Enable-U 2See	Service-registercomponent
Esri	ArcGIS Desktop	Geo-gegevens beheercomponent, Wkpb-component
Esri	GeoWkpb	Wkpb-component
ESRI	ArcReader	Geo-gegevens beheercomponent
Excellence	Excellence Suite	Mijngemeentecomponent, Callcentercomponent, E-formulieren publicatie-en-beheercomponent, Zakenafhandelcomponent, Zaaktypecataloguscomponent, Zakenregistratiecomponent, Productaanvraagcomponent
JNET	OpenTunnel	Servicebuscomponent
Nazca	Nazca-i	Geo-gegevens beheercomponent
NCCW B.V.	Horizon	Gemeentelijke eigendommencomponent
Obec Software	CS DMS Alfresco	Documentenbeheercomponent
Roxit	Squit XO	Vergunning- Toezicht- Handhavingcomponent
Roxit	Squit2Go	Toezicht- en handhavingcomponent sociaal domein
Roxit	V&L - Squit XO	Bezwaar- en beroepcomponent
Sweco Nederland B.V.	Obsurv	BOR-component
Vicrea	Neuron BAG	BAG-beheercomponent
WSO2	WSO2 Enterprise Service Bus	Servicebuscomponent

Bijlage 3. Resultaten participatieproces ambities omgevingswet

In deze bijlage volgt een opsomming van de verkregen input en reacties tijdens de verschillende dialoogsessies met de Raad, de bewoners en de stakeholders in de stad en regio, die tijdens het tot stand komen van dit Ambitiedocument gevoerd zijn.

3.1 Verslag stadsronde

Beantwoording van vragen naar aanleiding van inleidende presentatie

- In beginsel zal het Rijk in zijn algemeenheid toetsen of Maastricht straks met hun instrumentarium voldoet aan de Omgevingswet. Verder wordt aangesloten bij de beleidskaders van de Provincie Limburg.
- De zorgvuldigheid bij de besluitvorming wordt geborgd door enerzijds de dialoog / communicatie over initiatieven vooraf; anderzijds door strakke werkprocessen binnen de organisatie.
- Het ligt bij de invoering van de digitale informatievoorziening voor de hand maatwerk mogelijk te maken voor mensen die minder handig zijn met digitale systemen of geen beschikking hebben over internet.
- De rechtszekerheid wijzigt in het kader van de nieuwe Omgevingswet niet wezenlijk. Dat hangt wel af van de mate van gedetailleerdheid van omgevingsplannen, maar dat geldt ook voor de huidige bestemmingsplannen.
- De nieuwe Omgevingswet heeft geen gevolgen voor het Provinciaal Omgevingsplan Limburg en de kwantitatieve kaders die daaruit door de gemeenten gezamenlijk recent zijn afgeleid.
- Ook in het kader van de nieuwe Omgevingswet blijft het mogelijk per (deel)gebied desgewenst verschillende regels te formuleren.

Beantwoording van vragen naar aanleiding van de 8 principes uit het Ambitiedocument

- Binnen de nieuwe Omgevingswet is het mogelijk dat gemeenten verschillende beleidskeuzes maken. Tenminste zolang dat gebeurt binnen Rijks- en provinciale kaders. Maar onderlinge afstemming wordt belangrijker, zeker in grensgebieden.
- De gemeenten Meerssen en Valkenburg willen met Maastricht meeliften bij de invoering van de Omgevingswet. De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals werken samen bij de invoering van de Omgevingswet. Verder is er binnen Zuid Limburg afstemming op het niveau van de Tripool.
- Een aantal partijen heeft bezwaar tegen het delegeren van de raadsbevoegdheid naar het college van B&W om het Omgevingsplan te wijzigen, omdat dit de kaderstellende rol van de gemeenteraad zal bemoeilijken.

- Er is zorg dat initiatiefnemers in het kader van de nieuwe Omgevingswet (veel) meer ruimte krijgen (flexibilisering); dit kanten koste gaan van de rechtszekerheid van de burger. In het kader van het Ambitiedocument (en vervolgens de doorvertaling daarvan in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan) is de discussie aan de orde in welke mate flexibilisering, gebiedsgerichte benadering en/of maatwerk in Maastricht wenselijk is.
- Het uitgangspunt blijft om de leefomgeving c.q. de openbare ruimte voor iedereen toegankelijk te houden / maken, dus ook voor minder validen.
- De invoering van de Omgevingswet is een verplichting vanuit het Rijk. Het is duidelijk dat dat aanzienlijke financiële gevolgen voor de gemeente heeft. In de kaderbrief zal hieraan aandacht worden besteed. Wel ondersteunt het Rijk de ontwikkeling van het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet.
- De inspanningen, die recent zijn gedaan in het kader van de digitalisering van bestemmingsplannen, zijn nog steeds nuttig geweest als straks een nieuw digitaal stelsel wordt ingevoerd.

Discussie in groep 1: Het beeld van de stad

Beeld van de stad wordt unaniem als belangrijk speerpunt aangemerkt. Vooral in de binnenstad dient de hoge beeldkwaliteit te worden gehandhaafd. In de stadswijken zou het wat soepeler mogen/kunnen, gedifferentieerd per wijk. Maar ook in de wijken en buitengebieden is een goede beeldkwaliteit belangrijk. Een rommelig beeld heeft een negatief effect op de beleving van en de leefbaarheid van een gebied en dat moeten we niet willen. Dat vraagt om een gebiedsgerichte aanpak.

Vanuit dit gedragen uitgangspunt worden de onderstaande ideeën aangedragen voor een mogelijk herijking cq aanpassing van de regels:

- Geef ruimte aan innovatieve concepten, tijdelijke functies en functiemenging, vooral in de aanloopstraten naar de binnenstad en in de wijkontmoetingsplekken
- Aan tijdelijke functies hoeven minder hoge beeldkwaliteitseisen en andere regels te worden gesteld
- Een schone, opgeruimde en veilige openbare ruimte is belangrijk voor de belevingswaarde van die ruimte. Verrommeling voorkomen en tegengaan, o.a. fietsen stallen, terrassen, uitstallingen.
- Duidelijke regels maken over de kwaliteit van een gebied/wijk. Gebiedsgerichte en gedifferentieerde aanpak. Werken met beeldkwaliteitsplannen en staalkaarten (bv. voor terrasmeubilair)
- Beeldkwaliteit wordt niet alleen bepaald door architectuur/welstand. Ook andere aspecten spelen een belangrijke rol, zoals functiemenging (oa wonen in de binnenstad, ontmoeting in buurt(winkel)centra), duurzaamheid, tijdelijke functies ter voorkoming van leegstand en verloedering. Het vraagt om een integrale cq samenhangende benadering.
- In verband hiermee wordt de suggestie gedaan de Welstands-/Monumentencommissie om te vormen naar een bredere adviesinstantie, een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, waardoor een sectorale beoordeling wordt vervangen door een integraal advies over beeldkwaliteit

- Bij het opstellen van gebiedsgerichte beeldkwaliteitsregels een ondergrens hanteren. Daarboven via participatie/cocreatie samen met omwonenden proberen een hogere beeldkwaliteit te realiseren.
- Aandachtspunt: de verkorting van de doorlooptijd van een vergunningsaanvraag moet niet in het voortraject (vooroverlegfase) worden vertraagd.
- Duurzaamheid moet prioriteit krijgen boven welstand in de oudere wijken.
- Regels moeten duidelijk zijn, maar ook inspirerend.
- Beeldbepalende elementen en ensembles selecteren en die goed beschermen. Geldt ook voor monumentaal groen en monumentale bomen.
- Voor ideële vlaggen (niet reclamevlaggen) zou in de regels meer ruimte geboden kunnen worden (bv door een standaardmodel vast te stellen)
- Om goed te kunnen beoordelen wat het effect is van het schrappen van regels zou er eerst een analyse moeten zijn van wat er nu aan regels is, wat wordt door die regels beschermd en wat is het risico als daarin wordt versoepeld.

Als aanvullende belangrijke speerpunten worden genoemd:

- Ruimte voor innovatieve concepten
- Flexibiliteit bij tijdelijkheid
- Handhaving van de regels
- Beheer van de openbare ruimte
- Duurzaamheid

Discussie in groep 2: Het gebruik van de openbare ruimte

Samenvatting:

Voor een stad als Maastricht met een hoge druk op de openbare ruimte (toeristenstad, studentenstad, kennisstad, cultuurstad, ontmoetingsstad en woonstad) en bovendien bekendheid vanwege haar hoge kwaliteit van de openbare ruimte, dient het gebruik van de openbare ruimte een speerpunt te zijn in de Omgevingsvisie. Dankzij succesvol Welstandsbeleid sinds 1960 is de kwaliteit van de openbare ruimte erg hoog in Maastricht. Dit moet in ere gehouden worden (oa via het Welstandsbeleid en Terrassenbeleid). Er moet gewaakt worden voor 'verrommeling'/éénheidsworst zoals dat in veel grote steden dreigt te gebeuren (oa Amsterdam wordt genoemd) . Benadruk op basis van het DNA van de wijk verschillen tussen verschillende wijken, en maak dit mogelijk via maatwerk. Biedt in nieuwe stadsontwikkeling ook ruimte voor innovatie en creativiteit door in regelgeving bepaalde locaties aan te wijzen als experimenteeruimte.

De volgende aspecten worden genoemd in de discussie over het gebruik van de openbare ruimte:

- Het succesvolle Welstandsbeleid lijkt de laatste jaren te verloederen, deze lijn dient niet voortgezet te worden.
- Verschillende functies maken aanspraak op het gebruik van de (schaarse) openbare ruimte. Maastricht is een kennis, cultuur en woonstad. Dit kan met name in de binnenstad leiden tot spanningen.
- Maastricht is meer dan alleen het centrum. Benadruk verschillen tussen wijken en gebieden (in plaats van verworden tot éénheidsworst). Maak het via maatwerk mogelijk om dit DNA van de wijk tot uiting te kunnen brengen in de openbare ruimte. Denk ook aan gebiedsdifferentiatie daar waar het verschillen tussen binnenstad en woonwijken betreft.

- Biedt ruimte voor innovatie en creativiteit bij nieuwe stadsontwikkeling. Wijs in de regelgeving bepaalde locaties aan als 'experimenteerruimte'. (Als voorbeeld wordt de Groene Loper genoemd.)
- Zoals eerder ook in de plenaire sessie is benoemd: waarborg de (rechts)zekerheid voor bewoners.
- Evenementenlocatie op Belvedere in verband met spreiding evenementen
- Zet de visie van Buitengoed Geul & Maas (voormalige Landgoederenzone) door: compacte stad, weids landschap.

Zijn er nog andere thema's een speerpunt ?

- Duurzaamheid
- Controle&Handhaving
- De Maas (water)

Discussie in groep 3: Het vergroten van de ruimte voor ontmoeting

Het vergroten van de ruimte voor ontmoeting in en om de binnenstad moet een belangrijk speerpunt in het beleid worden. Er is op dit moment sprake van te veel concentratie van functies en activiteiten in een te klein gebied in het centrum van de stad. Door de uitvoering van een aantal projecten (ondertunneling A2, verlegging Noorderbrug, aanleg Frontenpark, openstelling terrein Tapijnkazerne) ontstaat er (veel) meer verblijfsruimte in en om de binnenstad. Dit maakt het mogelijk dat functies en activiteiten kunnen worden verspreid over een groter gebied, zodat de druk van nu heel intensief gebruikte plekken kan worden afgehaald.

Vanuit de vraagstelling via welke thema's een en ander het best kan worden gerealiseerd worden de volgende punten aangedragen:

- Het P&R-terrein in de Beatrixhaven is een succes. Voorgesteld wordt om ook op andere plekken dergelijke 'mobiliteitshubs' te realiseren aan de rand van de stad of binnenstad. Bijvoorbeeld in Randwyck; een locatie die na de ondertunneling van de A2 goed bereikbaar is geworden. Maar er zou ook gekeken moeten worden naar andere locaties.
- Het gebruik van de fiets zou zoveel mogelijk moeten worden gestimuleerd. Daarbij horen ook goede stallingsmogelijkheden, goed gesitueerd ten opzichte van de belangrijkste bestemmingen. De bouw van de ondergrondse fietsenstalling is een goed voorbeeld; het stationsplein krijgt daardoor een kwaliteitsimpuls. Aandacht moet worden gegeven aan het opheffen van de barrièrewerking die uitgaat van het spoorwegemplacement. Verder zou meer vanuit de fietser moeten worden gedacht als het gaat om routing, comfort en stallingsplaatsen. Voor dat laatste kan ook gedacht worden aan tijdelijke plaatsen in leegstaande panden.
- Het woonklimaat in de binnenstad staat onder druk, terwijl het wonen zo belangrijk is voor de leefbaarheid. Met name is er spanning tussen het wonen enerzijds en evenementen en horeca anderzijds. Maar er zou wellicht ook winst geboekt kunnen worden als de verkeerscirculatie voor de auto wordt beperkt, bijvoorbeeld selectieve toegankelijkheid van de Kleine Gracht of de routing naar de parkeergarage Vrijthof. Al eerder is voorgesteld de bezoekersgarage Vrijthof om te zetten in een garage voor bewoners en belanghebbenden en daarbij de stallingsmogelijkheden voor de fietser te vergroten. Dat kost natuurlijk geld: daarover moet een expliciete afweging plaatsvinden.

- De bevoorrading van de binnenstad levert overlast op, bijvoorbeeld rond het Vrijthof. De binnenstadsservice wordt nog te weinig gebruikt. Wellicht kan het gebruik daarvan worden verplicht. Dit thema wordt reeds onderzocht in het kader van de luchtkwaliteit.
- Aandacht wordt gevraagd voor de omgeving van het Bassin. Deze ontmoetingsplek heeft meer kwaliteit nodig. Wellicht zijn er hiervoor mogelijkheden in relatie tot ontwikkeling van aanliggende terreinen.

Veel van de zaken die naar voren zijn gebracht zijn niet nieuw. Er bestaat behoefte aan inzicht in het bestaande beleid en de stand van zaken wat betreft de uitvoering. Op basis daarvan moeten gerichte (uitvoerings)programma's worden opgesteld, met een goede financiële onderbouwing.

Discussie in groep 4: Functiemenging en tijdelijkheid

Vanwege de maatschappelijke ontwikkelingen en te constateren trends ligt het voor de hand functiemenging en tijdelijkheid als speerpunt te benoemen. Het combineren van functies kan een meerwaarde opleveren voor het gebouw c.q. de effectiviteit van de functie. Maar dat wil niet zeggen dat overal alles maar moet kunnen. Het is belangrijk dat er duidelijke (leesbare, begrijpelijke en transparante) grenzen worden gesteld wat wel en niet is toegestaan. Aan de andere kant moet voorkomen worden dat via regels alles wordt dichtgetimmerd en daardoor niets meer mogelijk is.

Over functiemenging komen de volgende punten aan de orde:

- Sommige functies lenen zich meer voor menging dan andere functies. Horeca ligt over het algemeen gevoeliger dan dienstverlening (bijvoorbeeld kapper) of sociaal- of creatieve functies. Daarbij speelt bij horeca nog de tegenstrijdigheid tussen de Omgevingswet en de Drank- en Horecawet, die in de huidige vorm blijft bestaan.
- 'Blurring' (een functie gecombineerd met horeca) wordt veelal gezien in de commerciële sector, maar kan ook interessant zijn binnen het sociale domein omdat het inkomsten kan genereren. Als voorbeeld wordt het kunstkwartier in het Citycentrum genoemd. Ook Athos wordt genoemd als voorbeeld, maar met nuance dat daar naast een buurtcentrum ook een commerciële component aanwezig is.
- De mate waarin functiemenging wordt toegestaan is gebiedsafhankelijk. Ook in woonbuurten zou het mogelijk moeten zijn, maar dan moet wel worden gelet op de schaalgrootte en de ligging. Kansen liggen er in de ontmoetingsplekken in de buurten om ook de teruggang van gemeenschapsvoorzieningen te kunnen opvangen.
- Functiemenging kan een kans zijn om leegstand te verminderen en/of starters te faciliteren.

Ook bij 'tijdelijkheid' blijft er behoefte aan duidelijk kaders. Dat gaat over de tijdstermijn in relatie tot de economische haalbaarheid (bijvoorbeeld 5 jaar) en is mede afhankelijk van functie enerzijds en de ontwikkelkansen van de locatie anderzijds.

Afsluiting

Het vervolgproces wordt kort toegelicht. Een aandachtspunt is nog de betrokkenheid van de raad daarbij, al dan niet via een raads werkgroep.

3.2 Verslag welstandsbijeenkomsten

In de gespreksgroepen zijn drie thema's besproken:

- welstand in relatie tot bedrijven/ondernemen;
- welstand in relatie tot wonen;
- welstand in relatie tot de openbare ruimte.

Uit de vele reacties van de gespreksdeelnemers zijn de meest genoemde uitspraken verwerkt in onderstaand resumé.

In rood: Op de avonden meer dan vier keer genoemde verbeterpunten.

In groen: Op de avonden meer dan vier keer genoemde positief gewaardeerde punten

2.1. Maatwerk / flexibiliteit / meer dialoog

Een belangrijke oproep gedurende alle drie de avonden was het brede pleidooi voor meer maatwerk en experimenteren. Een opvallend en duidelijk signaal van veel deelnemers uit alle geledingen. De welstandscommissie moet niet alleen naar zijn eigen regels kijken maar moet in de huidige participatiemaatschappij meer begrip hebben voor bijzondere argumenten, die het afwijken van deze regels mogelijk moet maken. Met maatwerk ontstaat er ook meer flexibiliteit. Beweeg mee tussen regels en wensen. Zo spreken veel deelnemers over het versterkt aangaan van de dialoog met de welstandscommissie met zowel initiatiefnemers als omwonenden en burgers. "Elkaar overtuigen van een andere kwaliteit", is een uitspraak die deze roep vooral typeert.

- *Maatwerk leveren, niet te star, flexibel.*
- *Meer meedenken, het goede behouden maar meer in moderne dynamiek plaatsen.*
- *Innovatie en experimenteren mogelijk maken.*
- *Toon lef.*
- *Vernieuwing in monumenten mogelijk maken.*

2.2. Keuze voor kwaliteit

Op alle drie de thema's is een meerderheid van de sprekers van mening dat het beeld van de stad goed is. Gebouwen zien over het algemeen verzorgd uit, de stedenbouwkundige setting is geordend, materialen worden in samenhang toegepast en als geheel afgestemd op de openbare ruimte. Over de grote lijn is tevredenheid uitgesproken over de esthetische en ruimtelijke kwaliteit. Natuurlijk zijn er ook opmerkingen gemaakt dat het op onderdelen of op sommige plekken beter kan of moet, maar de grote lijn is toch dat de stad, zowel het centrum als de buitenwijken, een eigen kwaliteit uitstralen. Er zijn zelfs enkele stemmen vernomen, dat regels met name in de binnenstad nog aangescherpt kunnen worden. Zo begrijpen de deelnemers ook dat de welstand reclameregels kent: "Maastricht is immers voorbeeld voor heel Nederland, al vele decennia". Vooral zo laten was de teneur. Op geen enkele avond is in grote mate genoemd dat het aanzienlijk anders moet met het verschijningsbeeld van de stad.

De insprekers vinden het belangrijk om de verschillen en differentiatie tussen de binnenstad en de talrijke overige buitenwijken te behouden. Je kunt en mag niet alle gebieden over één kam scheren. Nivelleren is niet gewenst omdat de verschillende gebieden hun eigen karakteristiek kennen. De omgeving moet in spelen op deze karakteristiek. Er zijn duidelijk stemmen van bewoners dat sommige buurten nog onvoldoende eigen karakter hebben, te veel van het zelfde. Op een typische eigen herkenbaarheid van sommige parochiewijken mag zeker nog een slag gemaakt worden.

Bij het thema wonen is het vooral gegaan over het continueren en vasthouden van het beeld van de stad, vooral bij monumenten, “daar is de stad om gewild”. Grote zorg is uitgesproken over het handhaven en toezicht houden op de woonkwaliteit. Voor het beeld en het onderhoud van de openbare ruimte vindt men dat de gemeente in het publieke domein streng moet zijn. Genoemd zijn onder andere terughoudendheid met het aanstralen van gebouwen (ook in kleuren) en vasthouden aan regels voor de inrichting van terrassen, waarbij evenveel stemmen voor een uniform als gedifferentieerd beeld zijn gehoord. Vaak is de reclamevoering op de grote openbare verkeersrotondes negatief benoemd.

- *Reclame beperken, teveel reclame maakt onzichtbaar, op monumenten reclame beperken.*
- *Ingetogen reclamebeleid in binnenstad en op de bedrijventerreinen.*
- *Ledreclame op bedrijfsterreinen mogelijk maken, niet in de binnenstad.*
- *Afplakken van glas reguleren.*
- *Reclame op rotondes geen aanwinst, niet mooi, niet toestaan, gemeente meet met twee maten.*
- *Meer handhaven op reclame.*
- *Kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren.*
- *Maastricht is meer dan het centrum*

- *Speel in op bestaande gebiedskwaliteit.*
- *Reclamebeleid is goed, mag soms nog wat strenger*
- *Huidige regelgeving streng houden.*

2.3. Communicatie en toegankelijkheid

Ten aanzien van de leesbaarheid en toegankelijkheid van de regelgeving zijn er grosso modo twee meningen: bouwers en architecten begrijpen de welstandsnota; het taalgebruik is voor hen dagelijkse kost en de opbouw van de nota is hanteerbaar. Daarentegen kennen veel ondernemers en burgers de nota überhaupt niet en zijn de regels moeilijk te begrijpen. Ook het vinden van de welstandscriteria en meteen op de goede pagina komen, vereist enige ervaring, aldus veel deelnemers.

- *Duidelijk ja of nee, transparantie.*
- *Meer servicegericht.*
- *In vroeg stadium op een laagdrempelige manier in contact kunnen komen met welstandscommissie*
- *Inzichtelijkheid voor bewoners.*
- *Leesbaarheid, publieksversie.*

2.4. Handhaving

Duidelijk is op alle avonden naar voren gekomen dat, wil je de huidige beeldkwaliteit van de stad behouden, er ook gehandhaafd moet worden. Vaak is genoemd dat handhaven van de regels te weinig gebeurt. Ook is gewezen op de precedentwerking bij niet handhaven.

- *Handhaven, handhaven en nog eens handhaven.*
- *Excessen aanpakken.*

2.5. Duurzaamheid

Gevraagd is om meer te experimenteren met duurzaamheid. Het gevoel bestaat dat welstandsregels de duurzaamheidsvoorzieningen in de weg staan. Aandacht voor het meer mogelijk maken van duurzaam bouwen, ook bij monumenten.

- *Innovaties en experimenten mogelijk maken.*

2.6. Geen welstandsthema

Op alle avonden zijn ook veelvuldig vragen gesteld, opmerkingen gemaakt en wensen tot veranderingen geuit over onderwerpen, die niet direct over de welstandsregels gaan. Het gaat daarbij wel over zaken, die invloed hebben op het gebruik van de openbare ruimte en gebouwen en dus indirect ook op het aanzien van die openbare ruimte en gebouwen. Zo is:

- gevraagd om meer functiemenging in woonwijken. Laat meer (kleinschalige) kantoren, bedrijven en winkels toe in woonwijken. Dit maakt de wijk levendiger. Dit zou ook de wijk een specifiek karakter kunnen geven;
- voor de binnenstad gepleit voor meer Wonen boven Winkels;
- gesproken over minder horecaterrassen in de binnenstad. Het wordt nu teveel van hetzelfde;
- gevraagd naar meer variatie in het winkelaanbod in de binnenstad. Het zijn nu te veel grootwinkelbedrijven en veel in dezelfde branche;
- veelvuldig gepleit voor meer groen in de binnenstad, maar ook in de buitenwijken. In de buitenwijken worden vaak voortuintjes verhard uitgevoerd vanwege onderhoud of vanwege het realiseren van parkeren op eigen terrein. Dit werkt verloederend. Eerst groen organiseren, dan aandacht voor bouwen.
- fietsparkeren in de binnenstad op sommige plekken als overheersend en storend ervaren;

- gepleit voor de auto uit de binnenstad en voorrang aan de voetganger en de fietser;
- gevraagd de doorloopsnelheid van de aanvragen voor omgevingsvergunning te verkorten;
- ook met het oog op de nieuwe Omgevingswet gevraagd om de samenstelling van de de Welstands-/Monumentencommissie uit te breiden met een specialist, bijvoorbeeld een landschapsarchitect of groenspecialist.

- *Meer functiemenging lichte bedrijven met wonen in buitenwijken*
- *Winkels/bedrijven in de binnenstad meer differentiëren, te veel van hetzelfde, functiebewaking.*
- *Autoparkeren in voortuinen, verstoren voortuinen*
- *Fietsterreur in binnenstad*
- *Prop niet alles vol met horeca*
- *Geen reclame op openbare weg in de binnenstad*
- *Verminderen van de individuele vrijheid in de openbare ruimte, aandacht voor de veiligheid.*
- *Veel terughoudender zijn met evenementen, geen Disneyland, minder geluidsoverlast, leefbaarheid.*
- *Meer (volwassen) groen, niet alleen in binnenstad maar ook in de buitenwijken*
- *Geen diversiteit in terrasmeubels*
- *Auto op afstand.*
- *Wonen in de binnenstad stimuleren, Wonen Boven Winkels weer opstarten, woningcontingenten herzien, veel studenten*
- *Snelheid aanvraag verbeteren, minder papierwerk*

- *Openbare ruimte is voor iedereen en moet in beheer blijven van publieksorgaan. .*
- *Goede woonkwaliteit*

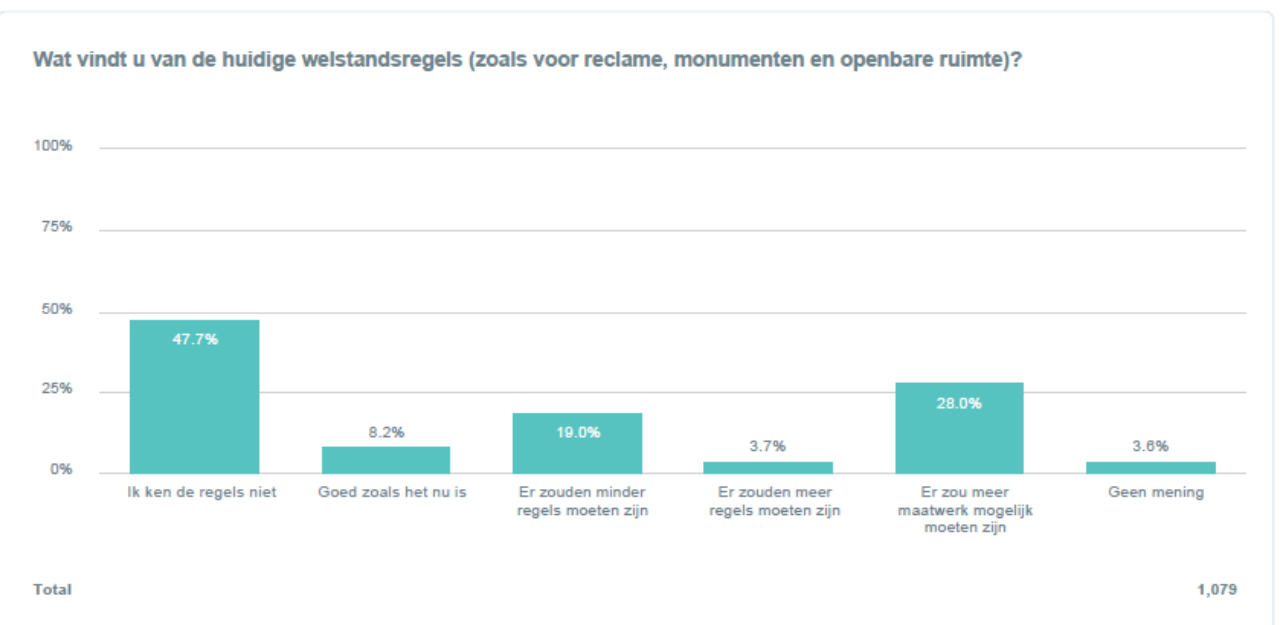
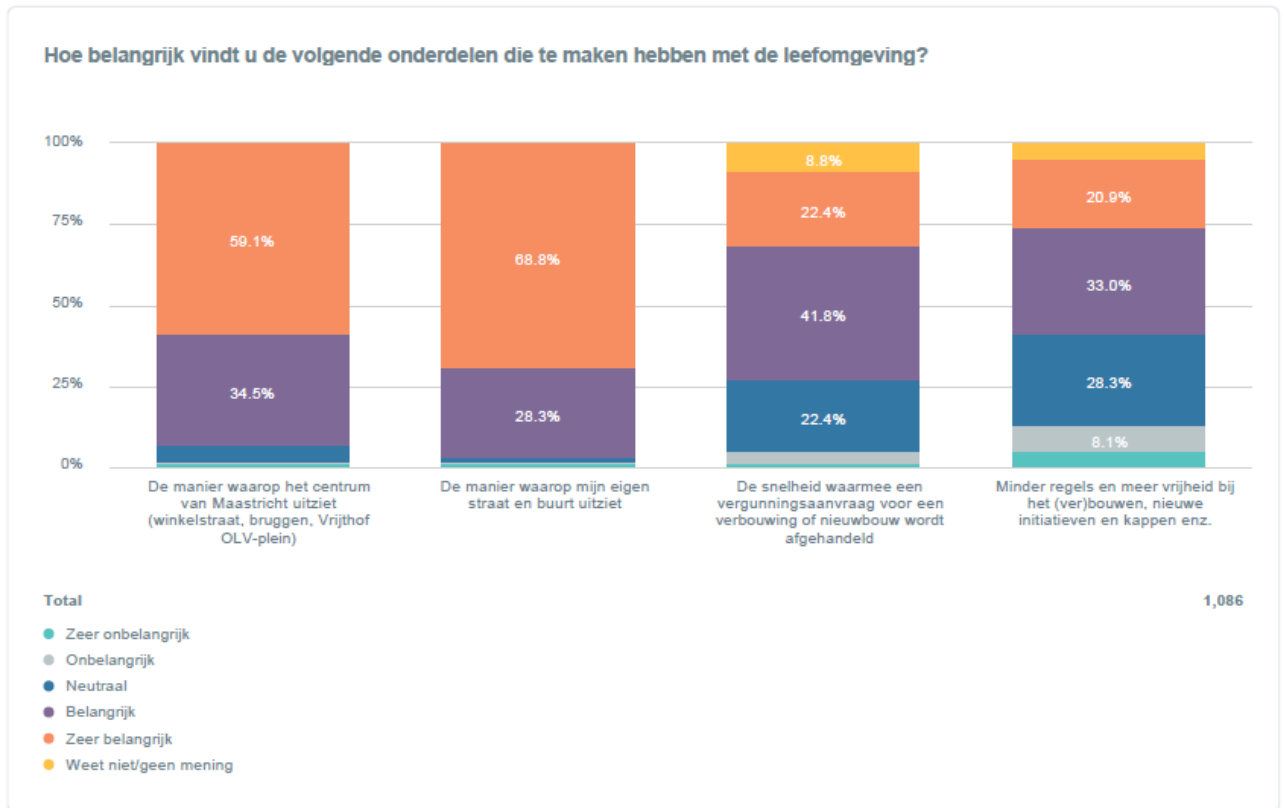
3. Samenvatting

- Maak de nieuwe regels flexibeler zodat maatwerk geleverd kan worden indien de situatie erom vraagt. Maatwerk in overleg.
- Koester de huidige integrale ruimtelijke kwaliteit. In stedenbouwkundig opzicht, de gebouwen zelf in samenhang met de openbare ruimte tot in detail in materiaal en kleur.
- Verbeter de toegankelijkheid van de regels en maak deze begrijpelijker.
- Meer handhaven om de ruimtelijke kwaliteit te behouden.
- Duurzaamheid makkelijker mogelijk maken.
- Functiemenging in de woonwijken maakt wijk levendiger.
- De binnenstad voor voetgangers en fietsers.
- Minder van het zelfde in de binnenstad.
- Bevorder wonen in de binnenstad.
- Meer groen in de stad.

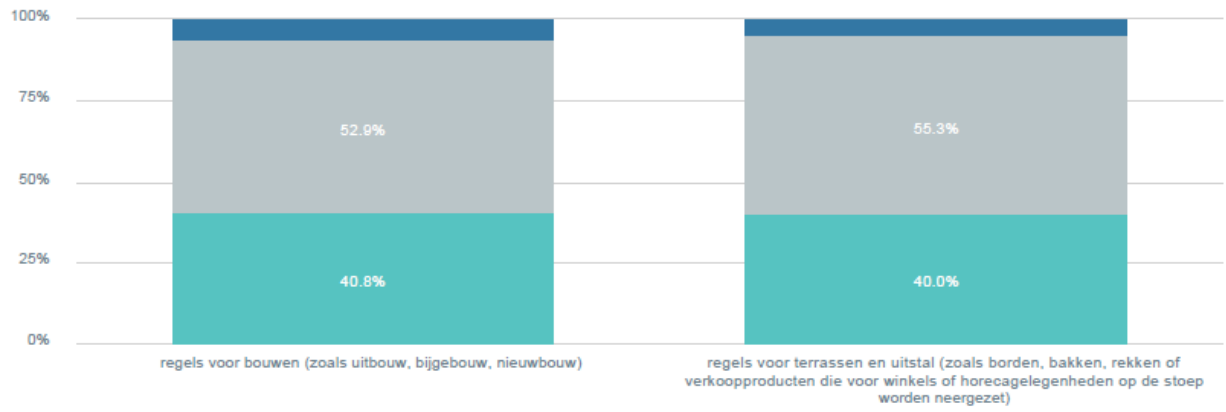
Bedrijven	Wonen	Openbare Ruimte
A. Keuze voor kwaliteit <ul style="list-style-type: none"> • Gebiedsdifferentiatie • Reclamebeleid + • Strang zijn 	A. Keuze voor Kwaliteit <ul style="list-style-type: none"> • Consistent en continuïteit • Vooral monumenten • Handhaving 	A. Keuze voor kwaliteit <ul style="list-style-type: none"> • Benadrukken historisch karakter • Streng zijn in publiek domein / Handhaving • Redamebeleid en inrichting terrassen + • Sobere aanstraling / geen kleuren
B. Maatwerk / flexibiliteit / meer dialoog	B. Maatwerk / flexibiliteit en vooral experimenteren <ul style="list-style-type: none"> • Speciale en bijzondere gebieden 	B. Herkenbaarheid parochiewijken <ul style="list-style-type: none"> • Eigen smoeien karakteristiek • Gebiedsdifferentiatie
C. Communicatie en toegankelijkheid <ul style="list-style-type: none"> • M.n. voor publiek (publiekversie) 	C. Communicatie en toegankelijkheid (15x!!) <ul style="list-style-type: none"> • M.n. voor publiek (publiekversie) 	C. Commissie WMC <ul style="list-style-type: none"> • Specialisme groen en omgeving
D. Handhaving (openbare ruimte) <ul style="list-style-type: none"> • Uitstallingen • Dichtplakken ramen 		
E. Functies <ul style="list-style-type: none"> • Mengen van functies geeft levendigheid 	E. Duurzaamheid prominent <ul style="list-style-type: none"> • Innovatie en experimenten toestaan • zonnepanelen 	E. Rust en beleving <ul style="list-style-type: none"> • Pleinen terug / minder terrassen • Auto uit de stad • Geen fietsterror • Voorrang aan voetgangers en fietsers
	E. Meer groen <ul style="list-style-type: none"> • Geen voortuinverhardingen • Aandacht voor overgang bebouwd naar onbebouwd 	E. Meer groen <ul style="list-style-type: none"> • Binnenstad en buitenwijken • Beginnu eens met groen <u>g.p.v</u> gebouwen en wegen
	E. Wonen in Binnenstad blijven benadrukken <ul style="list-style-type: none"> • Wonen boven winkels • Geen monocultuur winkels en terrassen • functiemenging 	

3.3 Resultaten enquête MaastrichtForum

Vindt u dat de volgende regels in de hele gemeente hetzelfde moeten zijn?

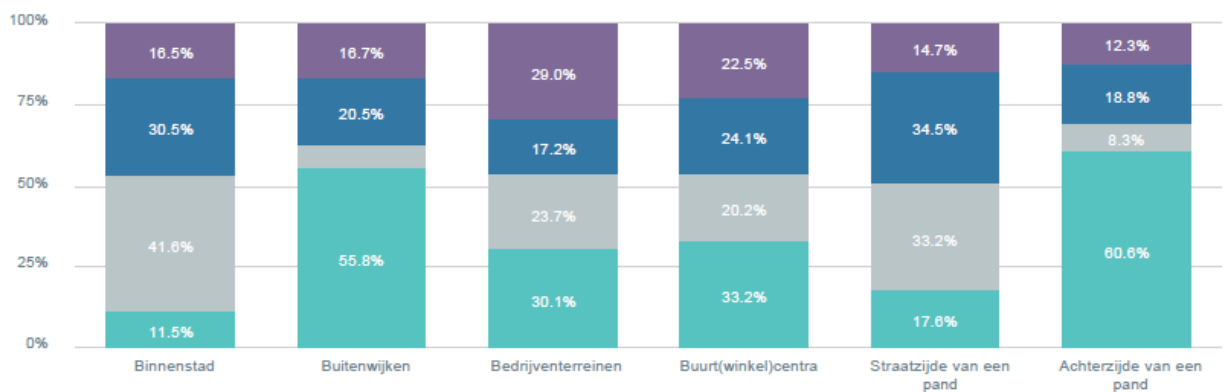

Total

1,086

- Ja, in de hele gemeente hetzelfde
- Nee, regels verschillen per gebied
- Geen mening

Vindt u dat de bouwregels soepeler of strenger mogen zijn in de volgende gebieden?

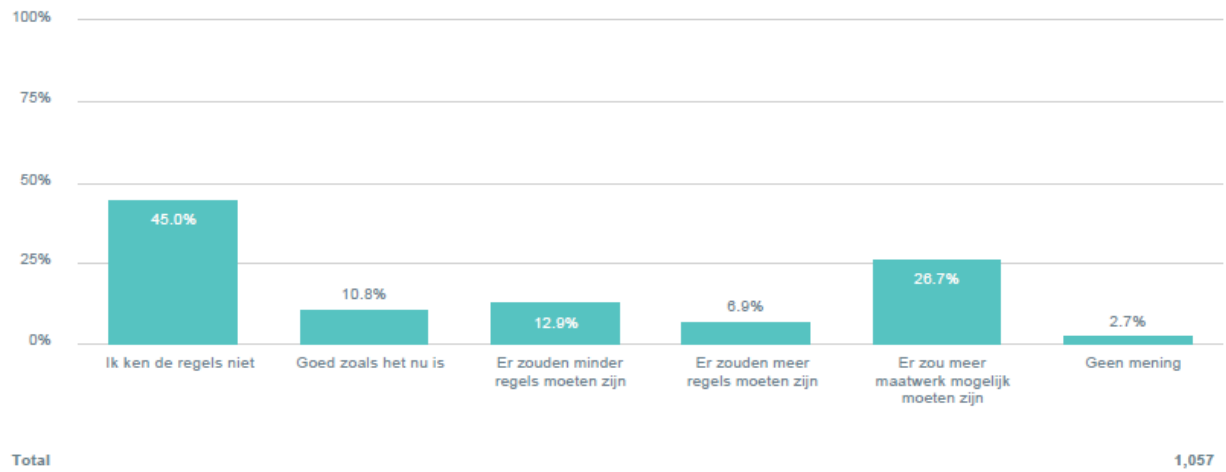

Total

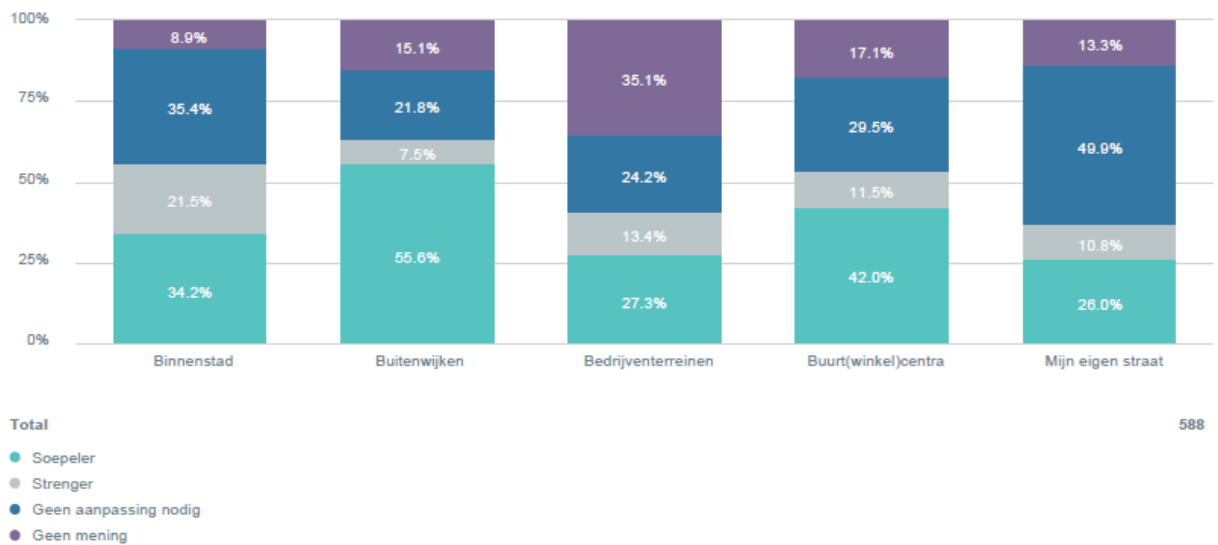
561

- Soepeler
- Strenger
- Geen aanpassing nodig
- Geen mening

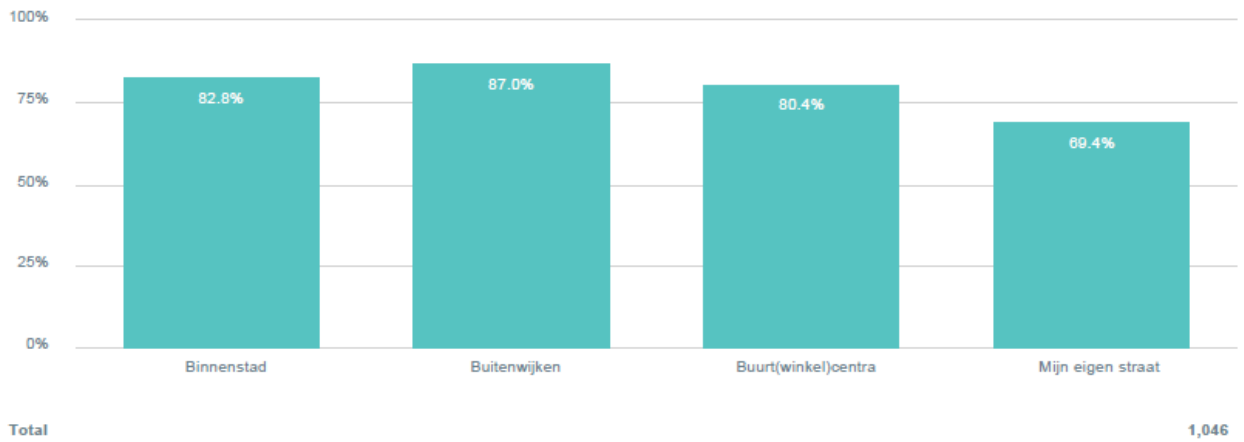
Wat vindt u van de huidige regels voor evenementen?

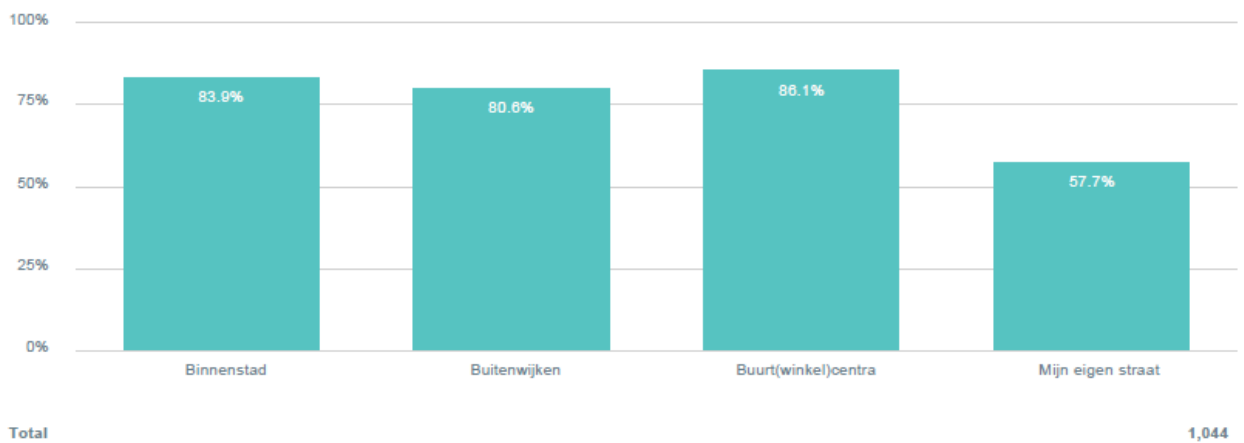
Vindt u dat de regels voor het gebruik van de openbare ruimte voor terrassen en uitstallingen soepeler of strenger mogen zijn in de volgende gebieden?

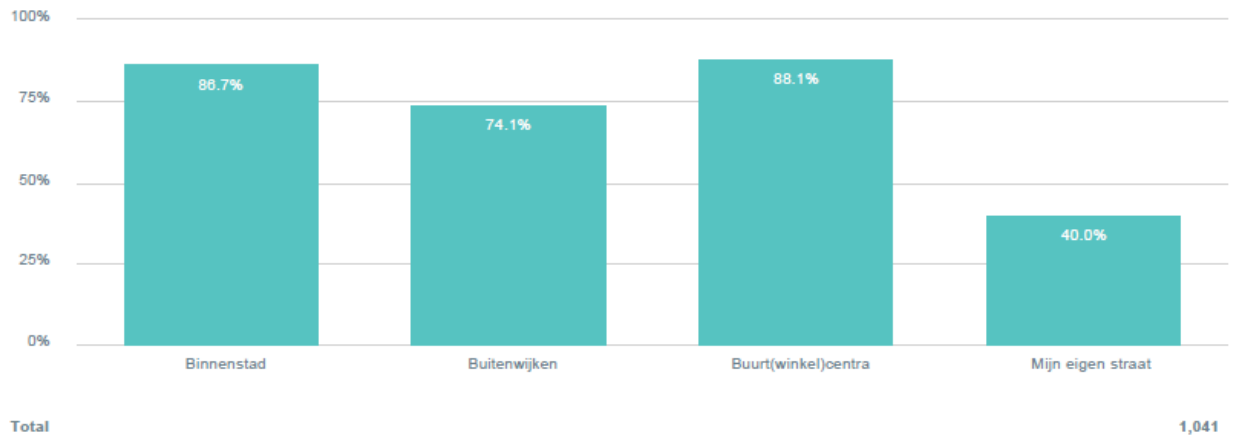
Wonen en werken (beroep aan huis: huisarts, advocaat, psycholoog, kunstenaar) moet kunnen in:

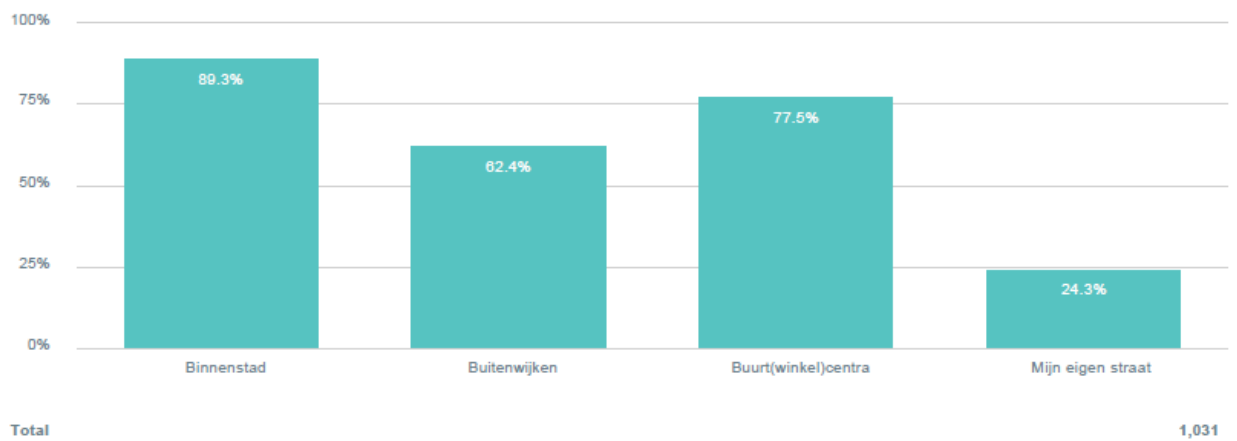
Wonen en werken (consument verzorgend: kapper, schoonheidssalon, traiteur) moet kunnen in:

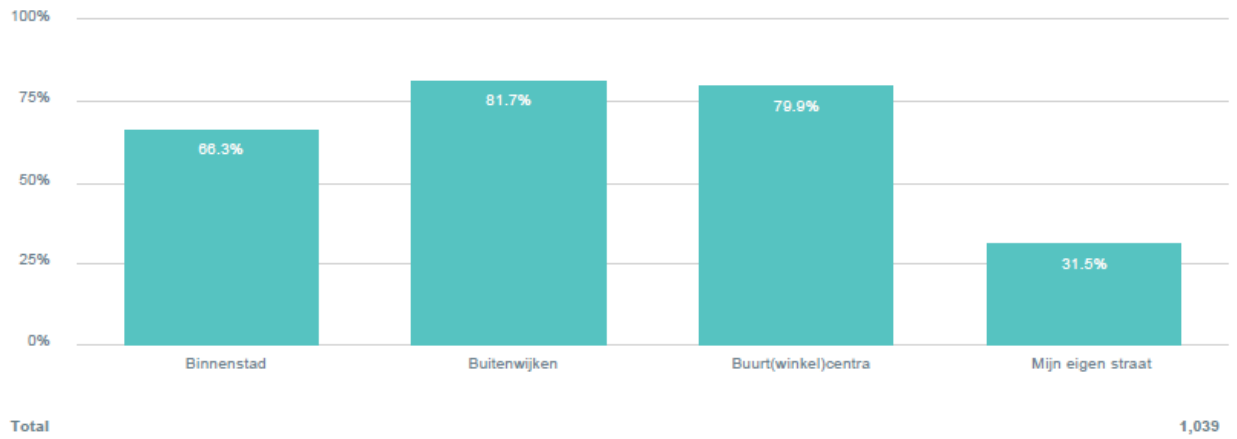
Winkel en horeca (niet alcoholisch: koffie/thee/broodjes/ijssalon) moet kunnen in:

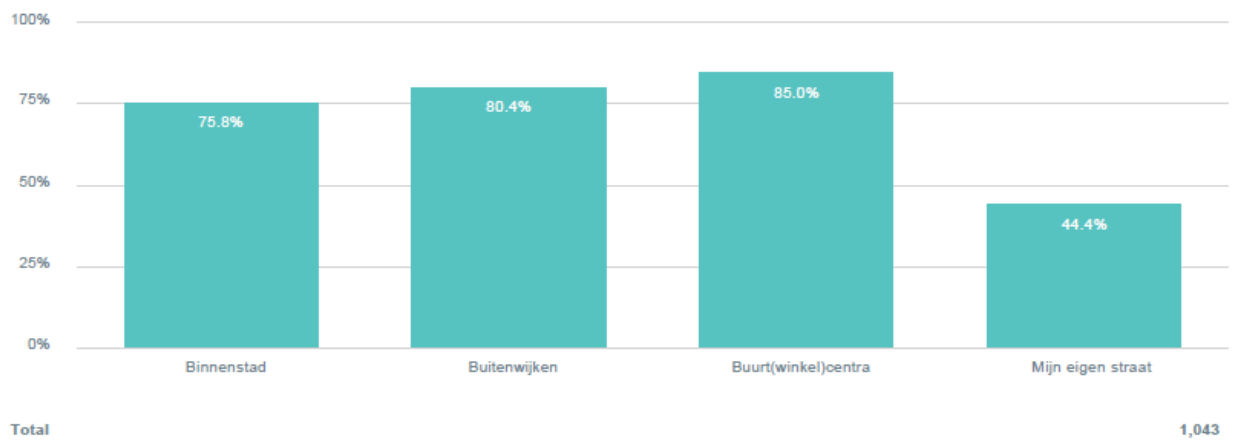
Winkel en horeca (wel alcoholisch: wijn/bier /eetgelegenheden) moet kunnen in:

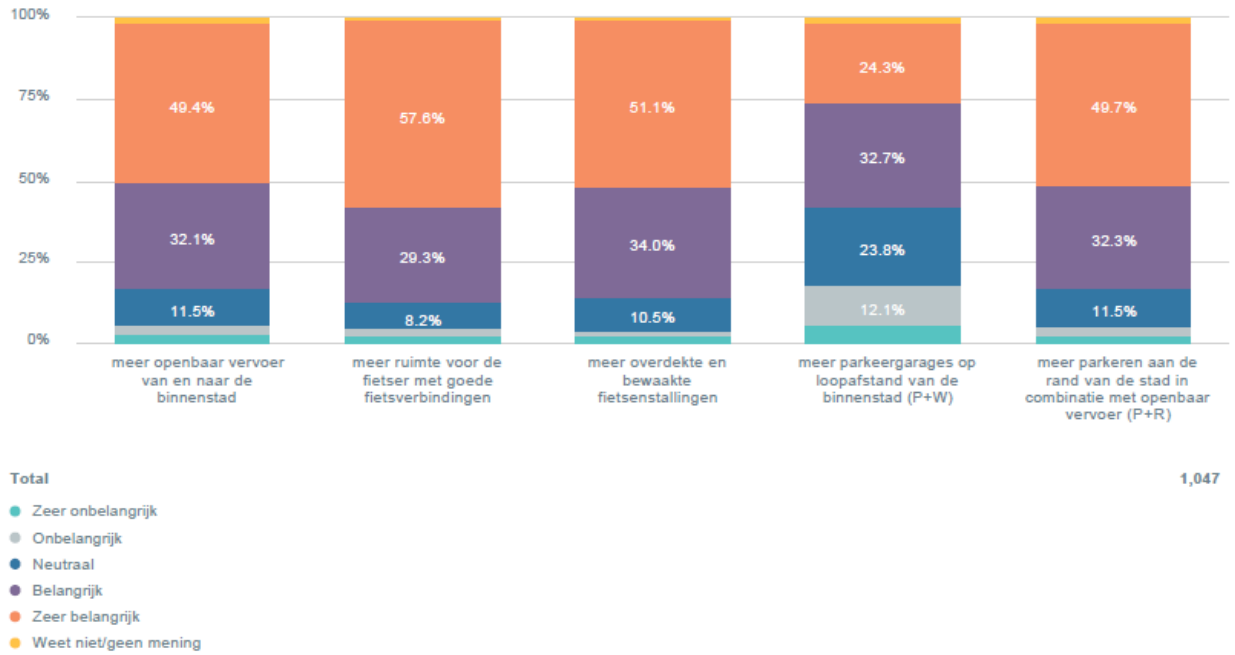
Sociale functies en commerciële functies (buurthuis met horeca, winkel, werkplaats) moet kunnen in:

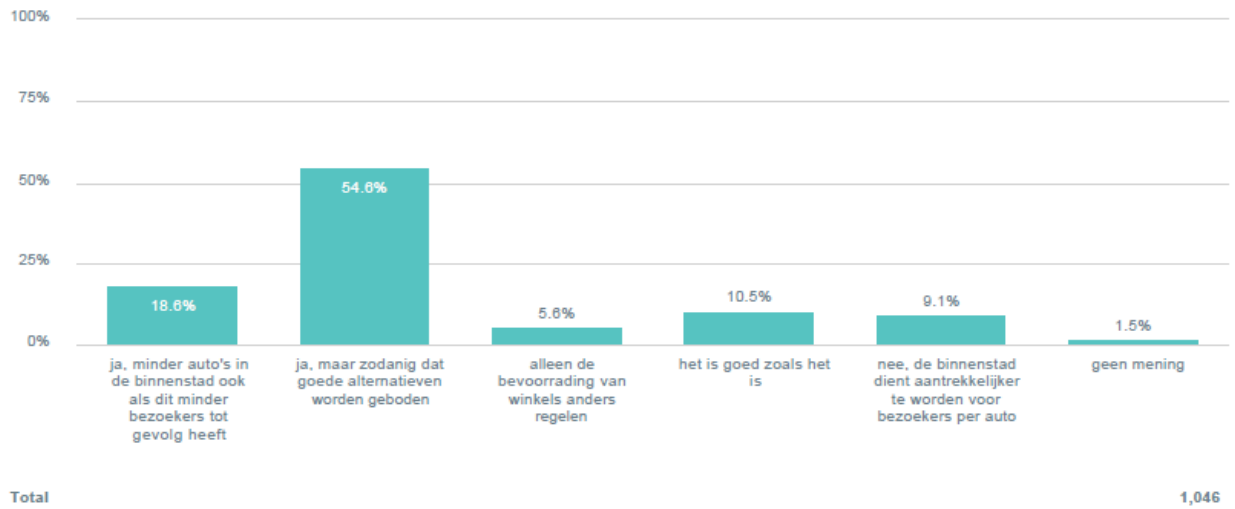
Werkplaats en winkel (verkoop van ter plaatse eigengemaakte producten) moet kunnen in:

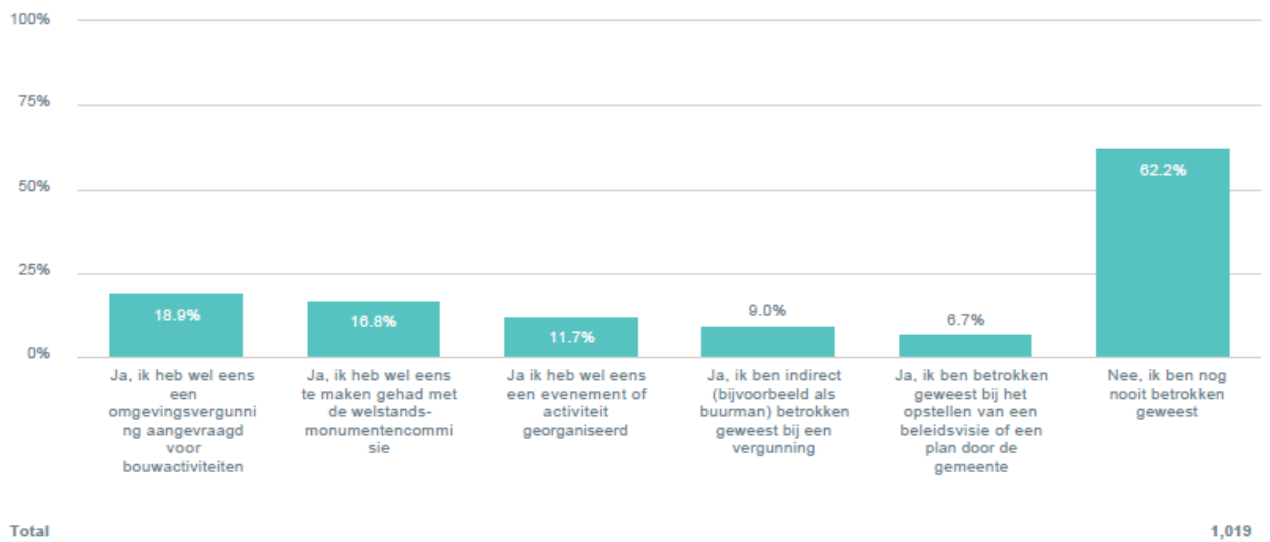
Hoe belangrijk vindt u de volgende maatregelen om de binnenstad aantrekkelijk te houden?

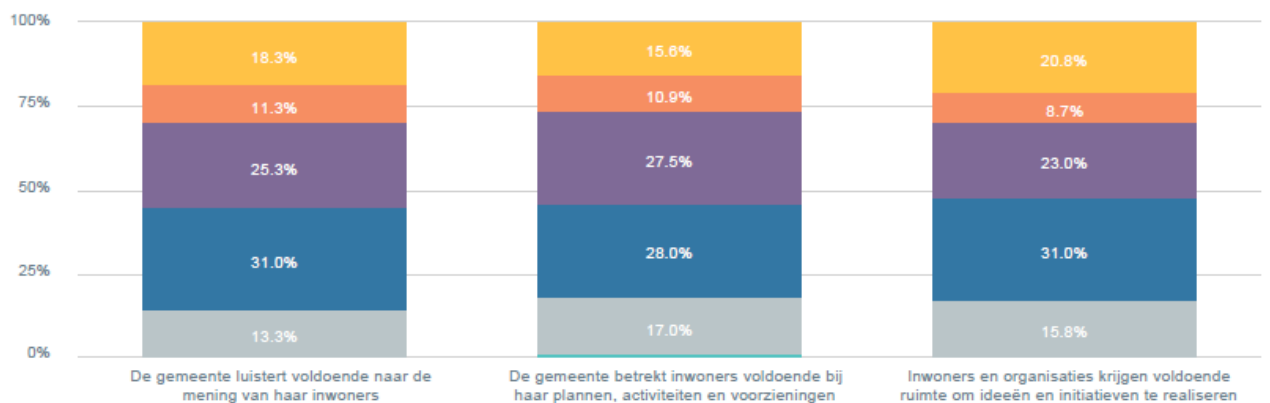
Vindt u dat de gemeente de aanwezigheid van auto's in de binnenstad moet aanpassen?

Bent u wel eens betrokken geweest bij beleids- of vergunningsprocessen van de gemeente Maastricht? (Meerdere antwoorden mogelijk)

Kunt u aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met de volgende stellingen?

Total

1,027

- Helemaal eens
- Eens
- Niet eens/niet oneens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Weet ik niet/Niet van toepassing

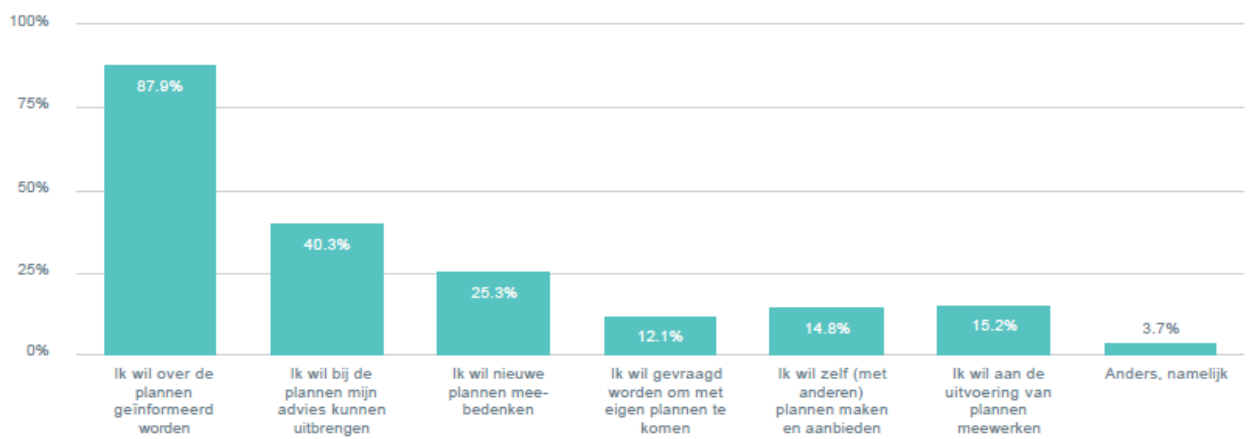
Welke beleidsideeën of -initiatieven, waarbij u zelf betrokken bent of wilt worden, wilt u de gemeente meegeven?

325

Total

325

Op welke manier zou u door de gemeente betrokken willen worden bij plannen voor de stad of uw buurt?
(U kunt meerdere antwoorden aanvinken)

Total

976

3.4 Verslag sessie stadmakers Maastricht-LAB

Verslag Stadmakerssessie Omgevingswet op 19 april 2017

Casussen/discussie:

- Naast het samenbrengen en actualiseren van het beleid, moet er ook aan de cultuur gewerkt worden. Dat mag duidelijker in het stuk. En een analyse: waar staan we nu, waar willen we heen, hoe komen we daar? Op basis daarvan dient ook de organisatiestructuur aangepast te worden.
- Strategische visies van de gemeente Maastricht zijn niet duidelijk, er worden geen scherpe keuzen gemaakt. De visies zijn niet altijd op elkaar afgestemd. Wat vinden we nu echt belangrijk, wat zijn onze doelstellingen? Door dit gebrek aan koersvastheid stappen investeerders vaak niet in. De link met de strategische visies en de speerpunten in het ambitiedocument is niet duidelijk. De Omgevingsvisie biedt de kans om te komen tot één integrale visie met heldere redenering waarom op basis van verschillende belangen en alternatieven gekomen is tot de gemaakte keuzen. Beredeneringen en keuzen moeten duidelijk en scherp zijn, met open normen krijg je hele lastige discussies en veel subjectiviteit in afwegingen en toetsen. Daarom scherpe kwalitatieve en kwantitatieve doelen. Streven naar 'intersubjectiviteit': samen de kaders/randvoorwaarden/doelen afspreken (voorbeeld: koffiekopje). In dit geval: samen met inwoners en stakeholders bepaalde definities van goede ontwikkeling in Maastricht afspreken.
- Tapijn als casus hoe om te gaan met tijdelijke initiatieven? Hoeveel vrijheid sta je daar in toe? Sjik en Sjoen kan minder belangrijk zijn dan levendigheid en dynamiek. En wat doe je als het succesvol is? Is er dan ruimte om dit soort –oorspronkelijk tijdelijke- initiatieven toch te behouden?
- Je komt moeilijk in gesprek met de gemeente/ambtenaren om een initiatief te bespreken en te sparren over mogelijkheden etc.. Dit komt door de cultuur, de organisatie en gebrek aan scherpe visie.
- Casus kleinschalig woningbouwinitiatief. De Woningbouwprogrammering doorkruist de gemeentelijke ambitie als woonstad. De ruimte voor kleinschalige ontwikkelingen in het centrumgebied is beperkt, omdat voorrang wordt gegeven aan de Groene Loper en Belvédère. Terwijl het centrum juist het onderscheidende woonmilieu is in Maastricht. Het BP biedt geen ruimte en bij de gemeente is geen integrale afweging mogelijk. Daarbij, hoe meet je de ambitie 'aantrekkelijke woonstad'? Voorwaarden en criteria dienen op voorhand duidelijk te zijn. Niet tegen initiatiefnemers zeggen: "dien maar wat in, dan kijken we verder". Er gaat dan heel veel energie verloren in het proces.

- Begrijpelijk is het streven van integraliteit, maar een valkuil daarbij is dat het te abstract en te globaal blijft. Gemeente zou handvaten moeten bieden die integraal zijn en houvast bieden. Essentie zou moeten zijn: het bij elkaar brengen van verschillende belangen en hier een toetsingskader voor ontwikkelen.

Bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid is nu wel een doel vastgelegd, maar het ontbreekt aan richtlijnen en afwegingsruimte ten opzichte van andere ambities en belangen. Om ambities te bereiken moet je soms concessies doen op andere vlakken. Omgevingsvisie zou een hulpmiddel kunnen zijn om dit soort hogere doelstellingen vast te leggen (zoals duurzaamheid) en deze toetsbaar/weegbaar te krijgen in de visie. En wellicht dat hier dan ook een omgevingsprogramma voor moet worden opgesteld.

- Een te abstract ambitie en toetsniveau leidt tot teveel bewegingsruimte/subjectieve afwegingsruimte, ook voor een WMC en voor initiatiefnemers. Er wordt gesproken over het streven om de doorlooptijd te verkorten, dat begint bij een integrale organisatievorm.

Discussie:

- Rechtszekerheid voor de burger veranderd: “toetsen aan” wordt moeilijker, de Omgevingswet vraagt een grotere verantwoordelijkheid van bewoners. Niet iedereen kan of wil deze op zich nemen.

- Handhaving in bepaalde wijken sterker. Nadenken over mogelijke consequenties andere wijken: verrommeling?

- Hoe ga je verschillende belangen wegen? Er blijft behoefte aan een toetsingskader. Maak daarom duidelijk keuzes met kaders. Creëer voorwaarden voor het waarborgen van je doelstellingen.

- Participatie: Gebruik bij het opstellen van de Omgevingsvisie niet alleen de input van de bewoners uit de stad, maar schakel ook experts in op het gebied van visie ontwikkelingen (die ook woonachtig zijn in Maastricht): het afwegen van belangen en invalshoeken en tot een scherpe en werkbare visie komen. Dit vraagt wel om intensievere betrokkenheid bij het proces, voorbereiding en commitment voor meerdere discussiesessies. Gebruik de input van deze ‘strategen’ met name op het hogere niveau (stad/gemeente) in en op het niveau van de buurt de buurtbewoners.

- Stel je visie ook ‘aanvallend’ op. Creëer de voorwaarden waardoor aantrekkelijkheid gegarandeerd wordt. Geef verschillende gewichten aan belangen in verschillende gebieden. Het tussenniveau van stadsdelen of buurten mist.

- Breng initiatiefnemers op de hoogte van de kaders en het toetsingskader. Zorg voor een intake met initiatiefnemers waarin breed en integraal afwegingen gemaakt worden en waarin kan worden bijgestuurd.

Doornemen ambities uit het Ambitiedocument (p. 9 en verder):

1. Regelgeving: goed omschreven zo.
2. Regionalisering: stel je dienstbaar op om samenwerking en afstemming met de regio vorm te geven. Zorg voor een (eu) regionale visie, waar winst voor iedereen in zit. Het gewenste abstractieniveau kan per thema verschillen, neem deze vrijheid.
3. Delegatie: een goed voorstel, maar nu nog te vroeg. Maak eerst de visie en het toetsingskader concreet, dan krijgt de raad ook meer gevoel waar het om gaat.
4. Omgevingsvisie: in de huidige methode vindt belangenbehartiging en het maken van afwegingen niet op een transparante en navolgbare manier plaatst (hangt samen met gebruik aan scherpe keuzen in huidige strategische visies). Dit dient in de Omgevingsvisie verbeterd te worden: scherpe keuzen, helder toetsingskader. Neem de tijd om dit nu goed te doen, en gebruik daar ook de input van de bewoners en de eerder genoemde 'strategen'. Zorg dat de mensen die je in dit participatie-traject betreft over de juiste informatie en faciliteiten beschikken en lever daarbij de onderliggende producten aan die behoren bij het maken van de betreffende analyse
5. Omgevingsplan: er dient een goed toetsingskader ontwikkelt te worden. Bijvoorbeeld door toetsingscriteria aan de hand van waardecreatie op te stellen, of de eerder genoemde discussie over 'intersubjectiviteit'.
6. Informatie & digitalisering: introduceer een gebruikerspanel die de dummy versie uittest. Zorg voor toegankelijkheid van de informatie. Stel bijvoorbeeld de digitale ondergrond openbaar beschikbaar.
7. Grond- en Vastgoedbeleid: anterieure contractvrijheid blijft inderdaad in een stad als Maastricht van groot belang, maar waarborg wel voorspelbaarheid hierin.
8. Participatie en Cocreatie: communiceer goed over de mogelijkheid tot participeren. Dit is nu lang niet altijd voldoende bekend. En er is vaak onvoldoende duidelijk wat er met de input gebeurt. Zorg dus ook voor goede terugkoppeling. Fundamenteel onderscheid tussen belangenbehartiging aan de ene kant, en het vrij meedenken aan de andere kant.

Reactie op de 4 genoemde speerpunten in het Ambitiedocument:

- Gebruik openbare ruimte: verblijfsfunctie van de openbare ruimte is bij uitstek een taak van de gemeente. Hoe je daarmee omgaat als stad is bepalend voor het functioneren van de stad.
- Functiemenging en tijdelijkheid: is van bovenliggend belang, hieruit volgt de rest. Meer ruimte bieden voor tijdelijkheid en functiemenging (binnen gebied en binnen gebouw) om ook de levendigheid in ontmoetingsplekken in buurten te vergroten.

Hierbij onderscheid maken in de mogelijkheden voor verschillende combinaties van functies, verschillende gebieden, schaalgrootte en periode van tijdelijkheid.

- Denk naast de vier genoemde speerpunten ook aan Duurzaamheid, Landschap en Stadsnatuur.

3.5 Uitwerking op veiligheid en gezondheid vanuit de GGD, RUD en Brandweer

Publieke gezondheid en veiligheid in de omgevingswet

Gezondheid en veiligheid zijn voor de mens een groot goed. Zij behoren tot de meest basale levensbehoeften. Het zijn dan ook de belangrijkste kerntaken van de overheid. De publieke verantwoordelijkheid voor gezondheid en veiligheid is geborgd in een uitgebreid stelsel van wet- en regelgeving. In Nederland is landelijk de publieke verantwoordelijkheid voor gezondheid en veiligheid primair ondergebracht bij de respectievelijke ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en van Veiligheid en Justitie (VenJ). Met dien verstande dat diverse andere ministeries, waaronder het ministerie van Infrastructuur en Milieu, ook een belangrijke rol vervullen. Zo heeft gezondheid belangrijke raakvlakken met bijvoorbeeld sociale zaken, ruimtelijke ordening, (externe) veiligheid en milieu met onder andere infrastructuur en defensie. Als gevolg van deze raakvlakken is in de Omgevingswet het thema gezondheid expliciet opgenomen als een aspect van de fysieke leefomgeving. Op decentraal niveau dragen de Colleges van Burgemeester en Wethouders de integrale verantwoordelijkheid voor zowel lokaal gezondheidsbeleid als lokaal veiligheidsbeleid. Zij worden daarbij ondersteund door twee organisaties: de GGD en de veiligheidsregio (brandweer, GHOR en meldkamer).

Daarnaast zijn de Colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde staten van de Provincie Limburg verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving ten aanzien van de milieubelastende activiteiten die in de regio door bedrijven worden verricht. Deze milieubelastende activiteiten hebben een impact op het milieu, de (externe) veiligheid en de publieke gezondheid. De uitvoering van deze zogenaamde VTH taken wordt namens de bevoegde gezagen uitgevoerd door de RUD Zuid Limburg.

Waarom gezondheid en veiligheid voor mensen belangrijk zijn

Gezondheid

Gezondheid is voor de mens een groot goed. Een goede gezondheid draagt direct bij aan het persoonlijk welbevinden en de prestaties in alle aspecten van het leven. Niet voor niets wordt door mensen veel geld en energie gestoken in het zo gezond mogelijk blijven en weer beter worden als ze toch onverhoopt ziek worden of letsel oplopen. Wie gezond is, maakt minder aanspraak op gezondheidszorg. Ook zijn gezonde mensen beter in staat om mantelzorg te leveren in hun directe omgeving. Zo dragen gezonde mensen dus direct en indirect bij aan het betaalbaar houden van de zorg. Gezondheid is een waarde op zich, maar tegelijkertijd ook een belangrijke voorwaarde voor maatschappelijke participatie en voor werk. Het heeft een directe relatie met arbeidsparticipatie (terugdringen van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid): wie fysiek en mentaal gezond is, heeft ook betere kansen op de arbeidsmarkt. Andersom kunnen participatie en werk weer bijdragen aan gezondheid, zowel psychisch als fysiek. Ook draagt gezondheid bij aan schoolprestaties, openbare orde, sociaal welbevinden en leefbaarheid in het algemeen. Kortom, om inwoners daadwerkelijk naar vermogen te laten 'meedoen' in de samenleving.

Evenzeer als gezondheid is veiligheid voor mensen van het grootste belang. Veiligheid is een breed containerbegrip, dat gezien vanuit de samenhang met gezondheid kan worden teruggebracht tot twee hoofdmoten: fysieke veiligheid en sociale veiligheid.

Fysieke veiligheid

Bij fysieke veiligheid draait het om de bescherming van de fysieke leefomgeving tegen negatieve gevolgen: zowel de natuurlijke gevolgen (natuur & klimaat) als de 'man-made' gevolgen (gebouwen, infrastructuur, industrie). De bescherming is gericht op het voorkomen en bestrijden van alle vormen van (gevolg-) schade. Natuurlijk omvat dit financiële en economische schade, maar in de eerste plaats gaat het om het voorkomen van 'schade' voor het milieu en de mens zelf: vroegtijdig overlijden, letsel of (blijvende) fysieke en psychische gezondheidsschade door externe factoren, zoals slechte luchtkwaliteit, trillingen, bodemverontreinigingen, geluidsoverlast, lozingen of voorkomen en bestrijden van ongevallen en rampen. Het verband met gezondheid is duidelijk: een goede fysieke leefomgeving is essentieel voor de gezondheid van de mens, fysieke veiligheidsrisico's vormen een inbreuk daarop.

Zoals ook uit de memorie van toelichting op de Omgevingswet blijkt bevat de wet primair regels ter bescherming van de fysieke leefomgeving maar zijn deze uiteindelijk grotendeels gericht op het beschermen van de veiligheid en gezondheid van de mens en de omgevingskwaliteit voor de mens.

De bescherming van de fysieke leefomgeving wordt primair geborgd via de thema's ruimtelijke ordening, (externe) veiligheid en milieu die in de Omgevingswet zijn verankerd. Door evenwichtige toedeling van functies aan locaties in de Omgevingsplannen en door normering, toetsing en vergunning van milieugevolgen en externe veiligheidsrisico's als gevolg van milieubelastende activiteiten wordt de fysieke leefomgeving beschermd.

Het voorkomen, beperken en bestrijden van deze risico's vergt dus een gedeelde inspanning van de domeinen gezondheid, (externe) veiligheid en milieu.

Veiligheidsveld		Veiligheidsthema's
1	Veilige woon- en leefomgeving	1.1: Sociale kwaliteit (o.m. woonoverlast, overlast zwervers en verslaafden) 1.2: Fysieke kwaliteit (o.m. vernieling, graffiti, zwerfvuil) 1.3: Objectieve veiligheid/veelvoorkomende criminaliteit (o.m. woninginbraak, fietsendiefstal, geweldsdelicten) 1.4: Subjectieve veiligheid/veiligheidsgevoel
2	Bedrijvigheid en veiligheid	2.1: Veilig winkelgebied 2.2: Veilige bedrijventerreinen 2.3: Veilig uitgaan 2.4: Veilige evenementen 2.5: Veilig toerisme
3	Jeugd en veiligheid	3.1: Overlastgevende jeugd 3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren 3.3: Jeugd, alcohol en drugs 3.4: Veilig in en om de school
4	Fysieke veiligheid	4.1: Verkeersveiligheid 4.2: Brandveiligheid 4.3: Externe veiligheid 4.4: Voorbereiding op rampenbestrijding
5	Integriteit en veiligheid	5.1: Polarisatie en radicalisering 5.2: Georganiseerde criminaliteit 5.3: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Sociale veiligheid

Bij sociale veiligheid gaat het om het beschermen van mensen 'tegen elkaar'. Het gaat hierbij om zaken als criminaliteit, overlast en huiselijk geweld. Ook dit veld heeft een belangrijk raakvlak met gezondheid. Bijvoorbeeld mishandeling en huiselijk geweld hebben een directe impact op de gezondheid, zowel fysiek als psychisch. Ook indirect kunnen onveiligheidsgevoelens door overlast en criminaliteit leiden tot psychische en lichamelijke klachten. Hiervoor is nauwe samenwerking tussen veiligheids- en zorgprofessionals noodzakelijk, zodat risico's zoveel mogelijk worden voorkomen, problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en slachtoffers optimale zorg wordt geboden. Tegelijkertijd is samenwerking ook noodzakelijk, omdat daders in veel gevallen onderliggende psychiatrische problematiek hebben. Ook wordt de kans op overlast en criminaliteit vaak vergroot door een combinatie van gezondheidsproblemen en werkloosheid. Het bestrijden van overlast en criminaliteit vraagt dan ook een integrale aanpak waarin de partners in veiligheid, gezondheid en ook maatschappelijke participatie en werk nauw met elkaar samenwerken.

Wat is Publieke Gezondheid?

De traditionele definitie van Publieke Gezondheid is: "het voorkomen van ziekte, verlengen van de levensverwachting en bevorderen van gezondheid door georganiseerde inspanningen van de maatschappij". Hier gaat het niet om de individuele gezondheidszorg, maar om de mechanismen die nodig zijn om de gezondheid van alle Nederlanders collectief te waarborgen.

Er worden drie functies onderscheiden waarin de Publieke Gezondheid voorziet, te weten: bewaken, beschermen en bevorderen.

Bewaken

Startpunt voor de Publieke Gezondheid is het verkrijgen van inzicht in gezondheidsproblemen. Hoe gezond is de Nederlandse bevolking? Wat zijn de belangrijkste gezondheidsproblemen? Wat zijn risicogroepen voor bepaalde aandoeningen? Wat zijn de 'determinanten' voor ongezond en onveilig gedrag?

Het inzicht dat de gezondheidsbewaking biedt, is de basis voor gericht beleid voor het beschermen en bevorderen. De informatiepositie die hiermee wordt opgebouwd, is ook van maatschappelijk nut om de collectieve middelen zo gericht mogelijk te kunnen inzetten: inzicht in de gezondheid biedt kansen om door gerichte preventie de kosten van de gezondheidszorg en de gevolgen voor de sociale zekerheid te reduceren.

Beschermen

Vanuit het collectieve belang moeten inwoners beschermd worden tegen dreigende inbreuken van buitenaf op de gezondheid, zoals infectieziekten, milieukundige risico's (kwaliteit van lucht, water, bodem) rampen en crises, huiselijk geweld en maatschappelijke onrust. De beschermingstaak binnen de Publieke Gezondheid is een van de meest klassieke overheidstaken, waarmee de afgelopen eeuw veel gezondheidswinst is behaald, bijvoorbeeld door schoon drinkwater en een sterke reductie van infectieziekten als TBC.

Bevorderen

De bevorderingstaak wordt ook wel aangeduid als (collectieve) preventie. Elk individu is verantwoordelijk voor de eigen gezondheid, maar mensen moeten wel goed worden geïnformeerd om bewust en onderbouwd keuzes te kunnen maken over gezondheidsissues. Het bevorderen van gezondheid is vanuit het perspectief van het individu een doel, maar vanuit collectief oogpunt is het tevens een middel: door preventie van (welvaarts)ziekten kunnen de kosten van de gezondheidszorg worden teruggedrongen.

Kansen voor gezondheid in Omgevingswet door:

- Samenhang tussen gezondheid, milieu, veiligheid en ruimtelijke ordening en leefomgeving te vergroten en in een vroeg stadium mee te nemen bij planvorming. Bijvoorbeeld door scholen, kinderopvang en zorgcentra niet te dicht langs drukke wegen te plannen (minder luchtverontreiniging en minder geluidshinder).
- De Wet publieke gezondheid (artikel 2c en 16), Omgevingswet en -visie en WMO te verbinden. Bijvoorbeeld door rekening te houden met de invloed van groen op het welbevinden van inwoners en met mogelijkheden tot bewegen en ontmoeten. Voor ouderen voldoende bankjes, goede wandelpaden, voldoende verlichting.
- Omgevingswet te verbinden aan het concept [positieve gezondheid](#). Zelfredzaamheid, veerkracht en adaptief vermogen passen bij de doelstellingen van de Omgevingswet.

3.6 Input Adviesraad Sociaal Domein Maastricht

Adviesraad Sociaal Domein Maastricht

Advies nr. 7 'Omgevingswet'

Geacht college,

Aangezien wij onze zorgen hebben over de positie van de meest kwetsbare burgers in Maastricht, hebben wij er dringend behoefte aan u ongevraagd te adviseren over uw ambitiesdocument m.b.t. de Omgevingswet.

Ons beeld:

Tijdens de stadsronde van 21 maart jl. informeerde u de gemeenschap in de vorm van een discussiestuk over uw ambities inzake de invoering van de Omgevingswet. Deze houdt zich vooral bezig met de fysieke omgeving. U stelt dat u de Omgevingswet ook ziet als een middel om de reeds ingezette transitie naar een meer integrale rol van de gemeentelijke overheid bij de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving verder vorm te geven. U schetst die leefomgeving in 3 profielen: Maastricht als kennisstad, cultuurstad en woonstad.

Ons oordeel:

Wij steunen uw uitgangspunt om voorafgaand aan de invoering van de Omgevingswet in 2019 de ambities van de stad in dezen in beeld te brengen. Wij missen echter in dit verband uw uitgesproken ambitie het VN-Verdrag voor de rechten van mensen met een beperking in deze stad na te leven.

De nadruk die u legt op integraliteit, gebiedsgerichte benadering en de aansluiting die u zoekt bij bestaande pilots en experimenten heeft uiteraard onze instemming. Wij beschouwen uw ambitie om genoemd VN-Verdrag na te leven echter nadrukkelijk niet als een pilot of experiment. 14 Juni 2016 heeft het Nederlandse parlement het VN-Verdrag voor de rechten van mensen met beperkingen geratificeerd. Daarmee hebben ook lagere overheden de wettelijke verplichting de bepalingen in dit VN-Verdrag na te leven.

Wij vinden het een goede zaak dat u de Omgevingswet kadert in het lopende proces van veranderende opvattingen over stadsontwikkeling en de rol van de burger in onze samenleving. Wij zien echter dat u met uw schets van de leefomgeving de stad in 3 profielen 'hakt'. Uit het oogpunt van de nadruk die u legt op integraliteit én uit het oogpunt van uw - ook uitgesproken- ambitie Maastricht een sociale, inclusieve stad te laten zijn, zien wij dit laatste als het integrale, overkoepelende profiel voor de leefomgeving.

Uit uw benadering via interactief werken en uit de term 'discussiestuk' putten wij de hoop dat u bij de uitvoering van de Omgevingswet de burger een belangrijke rol wenst te geven. In de Omgevingswet zijn echter de regels en richtlijnen voor bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van de leefomgeving voor mensen met beperkingen weggelaten. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat onder het mom van 'grotere beleidsvrijheid voor gemeenten' groepen kwetsbare burgers daardoor buiten de boot vallen. Of dat erdoor

bijvoorbeeld gebiedsgerichte maatregelen een stapeling van nadelige gevolgen terechtkomt bij de meest kwetsbare groepen.

Ons advies:

Op grond van bovenstaande adviseren wij u derhalve:

1. ook uw ambitie om het VN-Verdrag voor de rechten van mensen met beperking op te nemen in uw ambitiedocument Omgevingswet;
2. boven uw 3 profielen voor de leefomgeving (kennisstad, cultuurstad, woonstad) uw ambitie van sociale, inclusieve stad als overkoepelend profiel te hanteren;
3. bij het uitvoeren van de Omgevingswet extra aandacht te hebben voor de meest kwetsbare groepen in de samenleving en deze al in het eerste stadium van planontwikkeling en beheer van de leefomgeving erbij te betrekken.

In afwachting van uw reactie tekenen namens de Adviesraad Sociaal Domein Maastricht.

Hoogachtend,

Kees Eken,
voorzitter

Harry Visser,
secretaris